

**Subtitulació inèdita al
català i comentari de
curtmetratges d'animació
francesos**

Gisela Gómez Sierra

Tutor/a: Anjana Martínez
Seminari 204-B: Traducció i mitjans de comunicació

Curs 2018-2019

**Universitat
Pompeu Fabra**
Barcelona

Facultat
de Traducció
i Interpretació

ABSTRACT

In recent years, the colloquial register has been a point of reflection and research for many translation professionals. Even so, from what has been observed, generally in Catalan academic context, although also in translation, the colloquial treatment of French language has not been much discussed. In addition, subtitling is a type of audiovisual translation that is becoming more and more relevant in Catalan society today. That is the reason why we wanted to learn more about colloquial French and colloquial Catalan as well as subtitling. In order to make this possible, we have sought information on the characteristic features of the colloquial register in French and Catalan languages, in terms of phonetics, morphology, syntax, and lexicon, and on the textual and formal characteristics of subtitling, as well as its conventions. This work also presents a translation proposal for the subtitling of eight French animation short films, from which we analyse the features of the French colloquial register that these short films show and how they have been translated into Catalan, following the same four major areas of language study on which the theoretical search has been based. Finally, we conclude that, although it is impossible to reproduce all the characteristics of colloquial language, especially regarding phonetics, in subtitling, there are other solutions to represent this type of register in subtitles.

Keywords:

Audiovisual translation, colloquialisms, register, subtitling.

RESUMEN

El registro coloquial ha sido en los últimos años un punto de reflexión e investigación de muchos profesionales de la traducción. Con todo, por lo que se ha podido observar, en el contexto académico catalán en general, aunque también en la traducción, el tratamiento del coloquial de la lengua francesa no se ha discutido mucho. Además, la subtitulación es una modalidad de traducción audiovisual que toma más y más relevancia en la sociedad catalana de hoy día. Por este motivo, se ha querido ahondar en el conocimiento tanto del francés y del catalán coloquial como en el de la subtitulación. Para hacerlo posible, se ha hecho una búsqueda sobre los rasgos característicos del coloquial en la lengua francesa y catalana, en cuanto a fonética, morfología, sintaxis y léxico, y sobre las características textuales, formales y convenciones de la subtitulación. Asimismo, en este trabajo se presenta una propuesta de traducción para la subtitulación de ocho cortometrajes de animación franceses, de los que se realiza un análisis de los rasgos del registro coloquial francés que muestran y de qué manera se han trasladado a la traducción al catalán, basándose en los mismos cuatro grandes ámbitos del estudio del lenguaje en los que se ha fundamentado la búsqueda teórica. Finalmente, se concluye que, aunque es imposible reproducir la totalidad de características del lenguaje coloquial, sobre todo respecto a la fonética, en la subtitulación, existen otras posibles soluciones para representar este tipo de registro en los subtítulos.

Palabras clave:

Coloquialismos, registro, subtitulación, traducción audiovisual.

RESUM

El registre col·loquial ha estat en els últims anys un punt de reflexió i investigació de molts professionals de la traducció. Tot i això, pel que s'ha anat observant, en el context acadèmic català en general però també en la traducció, el tractament del col·loquial de la llengua francesa no s'ha discutit gaire. A més a més, la subtitulació és una modalitat de traducció audiovisual que cada vegada pren més rellevància en la societat catalana d'avui dia. Per aquest motiu, s'ha volgut aprofundir en el coneixement tant del francès i del català col·loquial com en el de la subtitulació. Per fer-ho possible, s'ha fet una recerca sobre els trets característics del col·loquial en la llengua francesa i catalana, quant a fonètica, morfologia, sintaxi i lèxic, i sobre les característiques textuais, formals i convencions de la subtitulació. Així mateix, en aquest treball es presenta una proposta de traducció per a la subtitulació de vuit curtmetratges d'animació francesos, dels quals es realitza una anàlisi dels trets del registre col·loquial francès que s'hi mostren i de quina manera s'han traslladat a la traducció al català, basant-se en els mateixos quatre grans àmbits de l'estudi del llenguatge en què s'ha fonamentat la recerca teòrica. Finalment, es conclou que, tot i que és impossible reproduir la totalitat de característiques del llenguatge col·loquial, sobretot pel que fa a la fonètica, en la subtitulació, existeixen altres solucions possibles per representar aquest tipus de registre en els subtítols.

Paraules clau:

Col·loquialismes, registre, subtitulació, traducció audiovisual.

TAULA DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ	1
1.1. Justificació	1
1.2. Objectius	1
1.3. Metodologia	2
1.4. Estructura del treball	3
2. LLENGUATGE COL·LOQUIAL	4
2.1. Procediments del francès col·loquial	4
<i>2.1.1. Fonètica</i>	4
<i>2.1.2. Morfologia</i>	5
<i>2.1.3. Sintaxi</i>	6
<i>2.1.4. Lèxic</i>	7
2.2. Procediments del català col·loquial	8
<i>2.2.1. Fonètica</i>	8
<i>2.2.2. Morfologia</i>	9
<i>2.2.3. Sintaxi</i>	9
<i>2.2.4. Lèxic</i>	10
<i>2.2.5. Calcs i normativa</i>	11
3. LA SUBTITULACIÓ	14
3.1. Definició	14
3.2. Característiques de la subtitulació	15
<i>3.2.1. Característiques textuais</i>	15
<i>3.2.2. Característiques formals</i>	16
3.3. Convencions	19
3.4. Normes que s'aplicaran a l'apartat pràctic	21
4. CONTEXTUALITZACIÓ	23
5. ANÀLISI I COMENTARI	25

5.1. Argumentació fonètica.....	25
5.2. Argumentació morfològica.....	28
5.3. Argumentació sintàctica	30
5.4. Argumentació lèxica	38
6. CONCLUSIÓ	48
7. BIBLIOGRAFIA	50
7.1. Referències bibliogràfiques	50
7.2. Recursos electrònics.....	50
7.3. Curtmetratges	52
8. ANNEX.....	54
8.1. Caldeira.....	54
8.2. Souffle-court	59
8.3. Thermostat 6	64
8.4. Les lèvres gercées	71
8.5. J'attends la nuit.....	79
8.6. Dix-huit kilomètres trois	84
8.7. Quand j'ai remplacé Camille.....	91
8.8. Lionel.....	94

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Justificació

En aquest treball es presenta una proposta de traducció al català per a la subtitulació de vuit curtmétratges d'animació francesos creats per l'escola d'imatge francesa Gobelins. Aquests films mostren tot un seguit de característiques del llenguatge col·loquial francès que, tot i ser molt corrent entre els parlants francesos, no es té gaire en compte a l'hora d'estudiar la llengua francesa com a llengua estrangera, ja que l'estàndard francès és molt estricte pel que fa, sobretot, a les construccions gramaticals. Així doncs, aquest treball és una manera d'acostar-se més a un registre de la llengua francesa que queda una mica oblidat en l'àmbit acadèmic català i, al mateix temps, al llenguatge col·loquial català, al qual estem més familiaritzats perquè forma part de la nostra realitat diària.

La modalitat de traducció audiovisual escollida és la subtitulació, ja que, tot i que amb el pas dels anys és una modalitat que cada vegada s'utilitza més, de manera general però també en la societat catalana, molts professionals en realitzen estudis acadèmics i està en constant evolució, encara està molt per sota que el seu gran rival, almenys en el context catalanoparlant i també castellanoparlant: el doblatge.

1.2. Objectius

Amb la realització d'aquest treball, tinc objectius diversos. Primerament, conèixer més a fons en què consisteix i quins trets posseeix el francès col·loquial, ja que en tinc algunes nocions però els meus coneixements són molt baixos en aquest camp concret de la llengua francesa. Pel que fa al català, tot i ser la llengua materna de gran part de la població catalana i parlar-lo diàriament, també considero adient aprofundir en les característiques lingüístiques d'aquesta mena de registre i considerar el gran ventall d'opcions que proporciona. D'aquesta manera, sabent com es manifesta el registre col·loquial en cadascuna d'aquestes llengües, es podrà reconèixer més fàcilment en la llengua francesa i, de cara a la traducció, es tindran els mecanismes necessaris per fer-lo palès en català. Així mateix, també he volgut saber més sobre la subtitulació i s'ha buscat la manera que els subtítols dels curtmétratges proposats mostressin la major part dels trets del llenguatge col·loquial possibles. Malgrat això, cal destacar que s'ha de tenir en compte que la

subtitulació és una modalitat escrita de la traducció audiovisual, i que l'escrit es veu molt més afectat que l'oral per la norma.

1.3. Metodologia

Aquest treball, com ja he mencionat anteriorment, consisteix en la realització dels subtítols del francès al català de vuit curtmetratges d'animació. Per tal de poder dur-lo a terme, primerament, s'ha fet una recerca i una tria de quins films eren més adequats i mostraven els trets del llenguatge que eren més interessants a l'hora de proposar-ne la traducció. Seguidament, i una vegada determinats quins curtmetratges constarien en el treball, s'ha establert contacte amb els realitzadors dels films per aconseguir el permís per poder fer ús dels seus vídeos. Però, com que alguns d'ells no responien, es decideix contactar amb la responsable del departament de Cinema d'Animació de l'escola de la qual formen part els realitzadors dels curtmetratges, per tal que proporcionés una altra via d'accés a contactar amb ells. Ella mateixa posa moltes facilitats i dona el seu consentiment perquè es puguin utilitzar tots els films que es necessitin per a la realització del treball.

Tot seguit, i una vegada s'han tingut a disposició els vídeos, s'ha fet una recerca d'informació sobre què s'ha de tenir en compte abans de començar la traducció. En primer lloc, s'ha buscat documentació sobre de quina manera es manifesta el registre col·loquial en les llengües francesa i catalana, pel que fa a la fonètica, morfologia, sintaxi i lèxic, i s'ha buscat quins d'aquests trets eren presents als curtmetratges, a mesura que avançava la recerca. Per tal de poder dur a terme aquesta recerca de les marques del registre col·loquial francès presents als vídeos, s'ha hagut de realitzar una transcripció minuciosa en francès dels films, ja que no s'ha pogut disposar del guió original. Tot i això, cal destacar el fet que ha estat una tasca difícil per l'ús del llenguatge que s'hi fa i per la rapidesa amb la qual parlen els protagonistes d'aquests curtmetratges, i s'ha intentat que la transcripció fos el més fidel possible a l'àudio francès. En segon lloc, s'ha buscat informació sobre la modalitat de traducció triada, és a dir, la subtitulació, i s'ha determinat quines normes s'aplicaran per realitzar els subtítols i que siguin homogenis. A continuació, s'ha procedit al consegüent pautatge i a la traducció dels films amb el programa de subtitulació gratuït *Subtitle Workshop*, tot ajustant, de manera simultània, la traducció al temps i a l'espai de què es disposava. Finalment, s'han comentat i justificat

algunes de les decisions preses, tenint en compte, principalment, la traducció del registre col·loquial i com es manifesta en la fonètica, la morfologia, la sintaxi i el lèxic.

1.4. Estructura del treball

Aquest treball s'estructura en dues parts. En primer lloc, consta del marc teòric, on s'exposa la informació fruit d'una cerca prèvia en obres de referència. En aquest apartat s'explica quins trets posseeix el llenguatge col·loquial francès i quins trets té la llengua col·loquial catalana, i com es veu afectada aquesta última per la normativa vigent al territori. En segon lloc, s'explica quines característiques, textuais i formals, presenta la modalitat de la subtitulació, les convencions que existeixen quant als signes de puntuació i l'ús de les majúscules i la cursiva, i, per acabar amb l'apartat teòric, es mostren quines de les normes presentades anteriorment se seguiran per dur a terme la subtitulació. Després, es fa una petita contextualització sobre l'escola de la qual formen part els curtmétratges triats i s'explica, a grans trets, de què tracten els films en qüestió. Tot seguit, es presenta una anàlisi dels trets del llenguatge col·loquial francès que es mostren en els curtmétratges i un comentari i justificació de les solucions triades en la traducció al català. A continuació, hi ha les conclusions, on es fa una valoració final del treball i, finalment, l'annex, on es presenta la transcripció dels curtmétratges alineada amb la proposta de traducció. A més a més, com a annexos digitals, es comparteix una carpeta a través de Google Drive, amb la qual es dona accés als membres del tribunal als vídeos i als documents SRT que es generen a partir del programa *Subtitle Workshop*, amb els subtítols dels curtmétratges corresponents.

2. LENGUATGE COL·LOQUIAL

Com indica Payrató (1996: 27), quan fem referència al llenguatge col·loquial, ens referim a «una modalitat lingüística *oral* i *informal*, perquè es manifesta en situacions poc formals i que demanen un ús oral de la llengua» i, a més a més, «els parlants no atenen al llenguatge que utilitzen» (Payrató 1996: 64). Així doncs, precisament perquè els parlants no presten atenció a la forma de la llengua, aquesta última presenta unes característiques que la diferencien del llenguatge escrit i oral estàndard. Payrató (1996: 59) també afegeix que «no totes les llengües s'utilitzen en tots els àmbits d'ús possibles [...]. Però qualsevol llengua natural (viva) s'utilitza en els àmbits d'ús quotidians, i disposa per tant d'un registre col·loquial». Per tant, aquest apartat pretén assenyalar els procediments més característics que segueixen la llengua francesa i la llengua catalana pel que fa a l'ús col·loquial de la llengua. Per fer-ho, es tindran en compte les quatre grans branques de l'estudi del llenguatge, com són la fonètica, la morfologia, la sintaxi i, finalment, el lèxic.

2.1. Procediments del francès col·loquial

Quant al francès col·loquial, a continuació es mencionaran algunes de les característiques més comunes d'aquesta tipologia de llenguatge, a partir dels quatre vessants exposats anteriorment.

2.1.1. Fonètica

En aquest aspecte, el tret més diferenciador respecte al francès estàndard és el fet que el francès col·loquial, de parla quotidiana, tendeix a fer que l'articulació de les síl·labes no sigui tan clara i, fins i tot, a suprimir-ne algunes: [els parlants de la llengua] «font des économies articulatoires par rapport aux critères de référence normatifs» (Li; Pu 2018: 181). Alguns dels fenòmens que tenen lloc en aquest cas són, com indiquen Li i Pu (2018), la reducció fonètica, com passa a *t'as* (*tu as*), *je f'sais* (*je faisais*) o *chuis* (*je suis*); i la transformació articulatòria en paraules com *oui*, que es pronuncia *ouais*, i *non*, que es pronuncia *nan*. A més a més, Jacob (1927) afegeix, com a trets característics de la parla col·loquial francesa, els canvis de so que es produeixen en intercanviar els fonemes *r* i *l*, i en simplificar els sons complexos en què, per exemple, el mot *excuse* passa a ser *escuse*. Aquest autor també assenyala que cau la consonant final (*quelle heure est-y ?*, en comptes

de *quelle heure est-il ?*) i que no es realitza la distinció en la llargada de les síl·labes. En aquest cas, es pronunciarà igual el sintagma *la douceur de l'amour* que *la douce heure de l'amour*.

2.1.2. Morfologia

Pel que fa a la morfologia, és una de les branques de la llengua en què hi ha més diferències quant al llenguatge familiar francès. Els fenòmens que es donen més sovint són la variació de la concordança en els participis de passat, cosa que en el llenguatge estàndard és un aspecte de gran importància en francès, la simplificació dels verbs i la formació dels adjectius.

D'una banda, segons Bauche (1920), citat per Barreau (1995), en la morfologia col·loquial és freqüent que l'adjectiu atribut sigui invariable (*elle est furieux*). Barreau (1995) també indica que hi ha una tendència a crear el femení de mots invariables, com ocorre a *avarde* (*avare*), *bleuse* (*bleu*) o *rigolote* (*rigolo*) i que no s'acostuma a realitzar l'acord del verb amb el subjecte singular quan té un sentit plural. Un possible exemple d'aquest fet seria *aucun de vous ne l'avez écouté*. D'altra banda, segons Jacob (1927: 128), «le genre de certains mots est changé par le peuple». Així doncs, substantius com *âge* o *argent*, que són masculins, passen a ser femenins. Així mateix, expressa que es redueixen els verbs pronominals, és a dir, el verb *se promener* passa a ser *promener*; i que es simplifiquen les formes verbals del segon i dels tercer grup per les formes verbals del primer grup. Aquest és el cas de verbs com *moudre* o *voir*, que formen part dels verbs de la tercera conjugació, ja que acaben en *-re* i *-oir*, que es converteixen en *mouler* i *yeuter*, respectivament, és a dir, es canvien les seves formes a les pròpies dels verbs de la primera conjugació, les acabades en *-er*, ja que és més fàcil conjuguar-les perquè són més regulars i no hi ha tantes excepcions. Finalment, convé destacar que «la tendance générale est bien à l'invariabilité du prédicat verbal ou nominal» (Guiraud 1986: 36; citat per Barreau 1995: 7), que es dona, sobretot, en el fet de no realitzar l'acord del participi amb el complement directe que el precedeix. Un exemple, en seria el sintagma *les fleurs que j'ai acheté*.

2.1.3. Sintaxi

Segons Li i Pu (2018: 183), «sur le plan syntaxique, le français populaire est le plus souvent employé à l'oral. Des structures courtes et des reprises de syntagmes (nominal ou verbal), au lieu de constructions de phrases complètes, facilitent la transmission d'informations et renforcent le sentiment de parole de façon explicite». Així doncs, en aquest aspecte, hi podem trobar un gran ventall de diferències sobre el vessant estàndard de la llengua francesa.

Algunes d'aquestes diferències, com assenyala Barreau (1995) són l'elisió del pronom personal amb funció de subjecte en la negació, com a *faut pas marcher sur l'herbe*; l'ús de l'adjectiu en lloc de l'adverbi, en què l'adjectiu perd la variació de gènere i nombre, és a dir utilitzar *facile* en comptes de *facilement*; la inversió de l'acusatiu i el datiu, en frases com *je lui ai gagné dans ce jeu*, en lloc de *je l'ai gagné*; el canvi de la preposició *dont* per *que* en sintagmes que regeixen aquesta preposició (*la chose que je parle*), i la substitució de la forma condicional per l'imperfet en les oracions condicionals: *si t'avais pas pris un parapluie, tu t'avais mouillé*. Pel que fa als pronoms, Barreau (1995) també indica que és freqüent l'ús del pronom demostratiu *ça* com a forma abreujada de *cela* o *ceci*, així com la substitució del pronom amb funció de subjecte *il* per aquest mateix pronom (*ça fait bon*, en comptes de *il fait bon*). Així mateix, es fa servir el pronom personal *on* per referir-se a altres formes personals, com per substituir *moi, je (on y va !)*, en referència a *tu, toi, vous (on se promène ?)*, i el cas més habitual, que es considera un ús generalitzat en la llengua comuna, per substituir *nous (on va aller au cinéma et toi ?)*. En la sintaxi col·loquial, també és freqüent la permutació dels pronoms amb funció de complement i els pronoms personals (*donne-moi le*, en lloc de *donne-le moi*), la doble negació dels adjectius o pronoms indefinits negatius (*je n'ai pas acheté aucun livre*) i l'ús de pronoms clítics que s'adjunten al verb, sobretot, els pronoms de tercera persona (*il, elle, ils, elles*), com succeeix en oracions com *le café il est froid*.

A més a més, Li i Pu (2018) afegixen que s'elideix l'adverbi *ne* en la negació (*t'inquiète pas !*) o, fins i tot, desapareixen les dues marques que formen la negació, que dona formes com *t'inquiète !*, en comptes de *ne t'inquiète pas !*. També és habitual, tal com indica Jacob (1927), canviar la preposició *de* per *à* per expressar l'idea de possessió, que es basa en la fórmula *être à*, per exemple *le cheval à mon père* i, per part seva, Li i Pu (2018) i Barreau (1995) concorden en el fet que en la parla col·loquial els parlants prefereixen utilitzar la forma interrogativa simple, en lloc de les altres opcions que presenta la llengua

i, per tant, marcar la pregunta mitjançant l'entonació (*tu viens avec moi ? , il part quand ?*). Així mateix, Blanche-Benveniste (1991: 53) assenyala: «Les productions de français parlé montrent que les locuteurs utilisent souvent un procédé qui consiste à prendre, pour un verbe donné, d'abord une formulation, puis une autre ; par exemple le passif puis l'actif d'un même verbe». Així doncs, tenen lloc frases com *ça a été imprimé comme ça on a imprimé ça*. També aclareix que es dona el mateix cas en les construccions de *se* passiu i que es produeix un ús elevat de pleonasmes: *je ne vous ai parlé pas de mes parents*.

2.1.4. Lèxic

Pel que fa al lèxic, no es podria dir que es produeixin gaires fenòmens característics d'aquest tipus en el llenguatge col·loquial francès, però sí que existeix una àmplia gamma de vocabulari, com *boule, quille, gaffe, boulot, pote*, entre molts d'altres, que només es fa servir en l'àmbit familiar. No obstant això, a més del vocabulari, també presenta algunes característiques rellevants, que són, com indica Blanche-Benveniste (1991), l'ús de termes genèrics com *truc* o *machin*, l'ús de *tout* o *tout ça* com a final d'una enumeració aproximativa, l'ús de fórmules o expressions de dubte o reformulació com, per exemple, *comment dire, comment ça s'appelle* o *je sais pas* i les repeticions lèxiques, sobretot, l'ús del mateix lexema al principi i al final de l'oració, que es dona en frases com *ça c'est les monuments parisiens ça*. A més, Barreau (1995) afegeix que també es fan servir fórmules redundants com *monter en haut* o *descendre en bas*, i, finalment, convé destacar la presència de *quoi* al final de l'oració, com a marca col·loquial per insistir en allò que es diu, o per mostrar certesa o decepció davant d'una situació: *C'est super, quoi !*.

Així mateix, és necessari destacar el lloc que ocupa el *verlan* en el vocabulari de l'àmbit familiar i col·loquial. Aquest fenomen lingüístic, originàriament, «funcionava com un codi, un llenguatge secret conegut i utilitzat només per alguns sectors de la societat» (Drago 2013: 12). Es caracteritza pel fet d'invertir les síl·labes que formen les paraules, com *meufè* que ve de *femme*, *ouf* que ve de *fou* o *zarbi* que ve de *bizarre*. Però avui dia el *verlan* ha deixat de ser un llenguatge restringit a uns sectors concrets de la societat i moltes de les paraules *verlanitzades* han passat a formar part del llenguatge col·loquial i, fins i tot, algunes d'aquestes paraules ja figuren als diccionaris *Petit Robert* i *Petit Larousse*.

2.2. Procediments del català col·loquial¹

Una vegada vist què és el llenguatge col·loquial i la manera en què es manifesta en la llengua francesa, és hora de determinar quines característiques té aquest tipus de registre en la llengua catalana.

2.2.1. Fonètica

El tret diferenciador més important entre el llenguatge formal i l'informal pel que fa als aspectes fonètics és el fet que posseeix una articulació més relaxada i ràpida, com a conseqüència que «l'ús oral espontani i informal de la llengua comporta [...] prestar poca atenció al producte lingüístic que es va elaborant» (Payrató 1996: 87). No obstant això, també es produeixen altres fenòmens. Pel que fa als canvis en el so dels fonemes, té lloc la reducció de la tensió consonàntica. El tret més característic n'és la sonorització de la fricativa alveolar sorda [s], en paraules com *pressió*, *discussió* o *etcètera*. També es produeix el fenomen de l'africació, en què un so fricatiu es converteix en africad, per exemple, el so *xeix* passa a ser *tx* (*xocolata*); la palatalització en paraules com *lògica* i *feina*; l'assimilació, en què un so adopta el punt o mode d'articulació d'un so contigu, com és el cas de mots com *istiu* o *dicidir*, i la dissimilació, en què un so se separa del punt o mode d'articulació d'un so proper (*jurisol*, *bora nit*).

Però no només es produeixen fenòmens de canvis de so, sinó que, d'una banda, n'hi ha d'altres en què es perden alguns fonemes, com són les imprecisions o canvis en el timbre de les vocals. El tret més característic, en aquest sentit, és la caiguda de vocals àtones entre consonant i erra, en paraules com *t(a)ronja*, *v(e)ritat* o *b(e)renar*, entre d'altres. A més a més, també es redueixen els diftongs (*qu(a)ranta*, *s(e)ixanta*), es perden sons en les combinacions de consonants (*tra(n)sparent*, *vosa(l)tres*), i s'elideixen sons en els enllaços entre paraules, com ocorre en oracions com *no ens ha dit res*. D'altra banda, però, a vegades s'afegeixen sons, com passa a paraules i frases com *ideia*, *teiatre*, *dugues* i *on [t] és?*, o s'inverteixen les síl·labes (*radere*, en lloc de *darrere*, *gavinet* en lloc de *ganivet*). Aquest fet s'anomena metàtesi.

A més dels fenòmens fonètics, l'entonació també té un paper important en el llenguatge col·loquial, ja que «expressa l'actitud del parlant en relació amb la informació verbal, de

¹ Informació extreta de Payrató (1996: 87-125).

manera que podem adonar-nos de quins són els elements dels enunciats que vol recalcar o emfasitzar» (Payrató 1996: 93). També indica que serveix per cohesionar el text i, per tant, els enunciats emesos pels diferents participants.

2.2.2. Morfologia

Segons Payrató (1996: 95), «els aspectes en què proporcionalment menys divergeixen les varietats orals i escrites, formals i informals del català (i probablement de la majoria de llengües), són els morfològics». Tot i això, sí que cal destacar-ne uns quants. Quant als substantius, convé destacar la formació del femení dels adjectius acabats en *-ant* i *-ent*, a excepció dels acabats en *-lent* (*calent, calenta*), que com a norma general són d'una sola terminació (*intel·ligenta*); la formació del plural mitjançant l'analogia de substantius invariables (*llàpissos*) i la formació del plural dels quantitius invariables *prou* (*prou*), *massa* (*masses*) i *força* (*forces*); la creació de singulars o masculins analògics (p. e. *pantaló, puto*), i un ús elevat de diminutius i superlatius (*petitó, cabronàs*).

Pel que fa a les formes verbals, es produeix la creació per analogia de formes com *coneixo* (*conec*), *tindre* (*tenir*) i l'extensió de l'arrel velaritzada en gerundis (*riguent*), imperatius (*begueu*) i infinitius (*volguer*). La concordança de temps verbals no segueix necessàriament les prescripcions gramaticals: *Si l'hagués vist, l'hagués agafat*. En aquest exemple, es pot veure com es fa servir la forma de plusquamperfet de subjuntiu, en comptes del condicional perfet, que és el temps verbal que regeix aquest tipus d'oracions per normativa. A més, en ocasions, s'utilitza la primera persona del plural del present d'indicatiu en lloc de la segona del singular (*Com anem?*) i l'infinitiu compost amb valor condicional (*Haver vingut abans!*). Finalment, en la morfologia col·loquial també hi predomina l'aparició d'una gran quantitat de pleonasmes (*Jo et trucaré a tu*) i, sobretot, l'ús de l'article neutre *lo* per influència del castellà, en formes com *lo altre*.

2.2.3. Sintaxi

Pel que fa a la sintaxi, s'han de tenir en compte dos factors: la gramaticalitat i l'acceptabilitat. En el llenguatge col·loquial, es dona el fet que moltes de les oracions que construeixen els parlants no són correctes quant a la gramàtica i, per tant, tampoc són normatives, però sí que es consideren acceptades segons el context en què es trobin.

La sintaxi col·loquial es caracteritza per una preferència explícita per a la juxtaposició: «La parla corrent es desenvolupa com un seguit de frases normalment independents (sintàcticament) les unes de les altres, i normalment sense nexes d'unió» (Payrató 1998: 110). La coordinació es limita a usar un grup bastant reduït de connectors (*i, però...*) i l'ús de la subordinació queda restringit en comparació amb altres registres, tot i que és freqüent que aparegui en la llengua oral quan es tracta d'oracions completives o subordinades substantives, sobretot quan fan funció de complement directe o de subjecte, i en el cas de les subordinades adverbials (p. e. *Vull que vinguis* o *M'agrada que plogui*).

Un altre dels trets característics del català, en aquest sentit, és el rebuig de la veu passiva i la consegüent substitució per construccions de subjecte impersonal (*Es veu que ara es porta això*), i el costum d'alterar l'ordre neutre de la frase (Subjecte – Verb – Objecte), cosa que provoca que es produeixin tematitzacions i focalitzacions, per exemple, en oracions com *El paraigua ja l'has agafat?*. A més, hi ha una gran presència d'enunciats que inclouen una frase final interrogativa o exclamativa: *T'agrada o què?* o, fins i tot, s'elideixen parts d'aquestes frases interrogatives, és a dir, en comptes de dir: *Que estàs cansat?*, utilitzar només *Cansat?*. Altrament, el portal lingüístic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (2006) indica que els parlants de la llengua catalana no acostumen a realitzar el canvi de preposició davant d'infinitiu ni la caiguda de la preposició davant de la conjunció *que*, i utilitzen la forma verbal de futur amb valor de probabilitat (*Tindrà molts diners, però no ho sembla*).

2.2.4. Lèxic

El lèxic col·loquial és bastant reduït, si el comparem amb el lèxic d'altres registres més formals, tot i que és molt expressiu. Malgrat això, Payrató (1996: 116) afirma: «La sintaxi i el lèxic col·loquials són els justament adequats, naturals i *necessaris* per acomplir uns objectius comunicatius en unes situacions de parla determinades, on el context ja s'encarrega d'aclarir tot el que el text deixa com a implícit», ja que presenta un nivell de vaguetat força alt. Tot i això, aquesta tipologia de llenguatge conté alguns trets característics com són l'ús de termes genèrics, de gran abast semàntic (*cosa, bo, molt, tenir*) o l'expansió lèxica i sintàctica d'un mot col·loquial que es podria considerar una forma buida però s'omple de contingut segons el context. Per exemple, amb el verb *fer/fotre* en oracions com *M'has ben fotut*, amb el sentit de *perjudicar*, o *Es fot un paquet*

de galetes cada dia, amb el sentit de *menjar*. També es produeixen adaptacions o “col·loquialitzacions” de vocabulari tècnic o culte a la parla corrent, com el terme *pitafi*, que prové d’*epitafi*, on aquests termes tècnics i cultes s’utilitzen amb un sentit diferent de l’originari. Per exemple, en frases com *el Barça fa un futbol massa científic*, en què es fa servir el mot *científic* amb el sentit de *complicat, enrevessat*.

Altrament, el lèxic col·loquial mostra una influència de varietats estandarditzades degut a l’ús que se’n fa en els mitjans de comunicació. Aquest fet es pot veure en termes com *infraestructura* o *interferència*. A més a més, es repeteixen unitats lèxiques per reforçar la cohesió textual i facilitar la interpretabilitat o coherència del text; hi apareixen estereotips o rutines de parla previsibles que faciliten la interacció, així com renecs, eufemismes i disfemismes, com, per exemple, *collons!*, *caram*, i, com a disfemisme, *nàpia*, per referir-se a *nas*, i parèmies, frases fetes i locucions de tota mena. Però també presenta una gran influència de la llengua castellana.

A més a més, s’ha de tenir en compte que «els textos orals solen ser més redundants que els escrits, en especial els orals espontanis i informals [...]: falta de planificació, dubtes, interferències o sorolls ambientals, reorganitzacions discursives, vocabulari en conjunt més restringit, etc.» (Payrató 1996: 121). Tot i això, aquestes repeticions i redundàncies serveixen per cohesionar el text, així com l’ús d’alguns connectors discursius, encara que en els discursos orals el seu ús sol ser més reduït que en altres registres.

2.2.5. Calcs i normativa

Com és ben sabut, i després de mostrar els trets del llenguatge col·loquial, el castellà té una gran influència pel que fa al català i, sobretot, en el català col·loquial. Es produeix el que s’anomena *interferència*, «mostres materials de processos de canvi lingüístic que es donen en una llengua (o varietat) i que són motivats directament per la influència d’una altra llengua (o varietat)» (Payrató 1996: 158), degut al contacte amb una altra llengua en el mateix territori. Com diu Payrató (1996: 159-160), aquesta interferència pot implicar en la llengua receptora el trasllat a una llengua o varietat d’elements propis d’una altra, amb adaptació (lingüística) o sense a les característiques de la llengua receptora (p. e. *pues*, *bueno*); el calc, és a dir, la reproducció d’esquemes propis de la llengua font amb elements de la llengua receptora, en paraules com *gual* (cast. *vado*), *baixador* (cast. *apeadero*), o

la combinació dels dos processos anteriors, o sigui, el trasllat o transferència d'uns elements i la reproducció d'uns altres, com *anar a pique*.

Així doncs, a causa del contacte entre llengües en el territori català, una de les característiques del català col·loquial, avui dia és la influència del castellà en el lèxic i en les estructures gramaticals. En aquest sentit, degut al bilingüisme, es produeix el que Segarra (2009: 97) anomena «canvi de codi» i afirma que «amb el canvi de codi es busca la potenciació de la creativitat i de l'expressivitat i també mantenir la idiosincràsia i la identitat amb el grup originari». Convé destacar, per tant, que segurament els emissors, en el context català, coneixen ambdues llengües, el castellà i el català, i mesclen paraules de forma expressa o perquè aquest terme en qüestió es diu d'una manera determinada en el seu cercle de familiars o amics. Així doncs, també hi intervenen qüestions d'idiolecte. Però no s'ha de deixar de banda el fet que el costum més usual en el territori català pel que fa al lèxic col·loquial, és l'ús de castellanismes o, directament, manlleus d'aquesta llengua (*joder, carinyo*), encara que també té gran influència en el vocabulari d'ús general de la llengua, però no acceptat per la normativa (*nòvio/a*).

Aquest fet que es dona en el català col·loquial és un tret que intenten plasmar les televisions per representar el col·loquial real que té lloc a Catalunya. Tot i això, és un fenomen que queda molt reduït a causa de la normativa. Per exemple, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals presenta un manual d'ús, on tracta aquestes qüestions i especifica com consideren que ha de ser el model de llengua que mostri la televisió:

Vinculem la qualitat de la llengua al concepte de correcció, però també al d'adequació. Una llengua estrictament normativa i correcta però tan complicada que només la pogués entendre una minoria seria inapropiada perquè no aconseguiria el seu propòsit comunicatiu. Tampoc seria adequada si fos tan artificiosa que la major part de l'audiència no s'hi identifiqués.

Per tant, s'han de tenir en compte qüestions de correcció, pel que fa a la normativa, i d'adequació, pel que fa al context comunicatiu que es vol representar. No obstant això, tot i intentar plasmar la realitat de la parla col·loquial en els mitjans, en què sí que s'admeten, com afirma la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, «un nombre limitat de calcs (fonètics, lèxics, morfològics o sintàctics) d'altres llengües si ho exigeix la versemblança», a vegades, no s'aconsegueix, a causa de la gran quantitat de castellanismes que presenta el català col·loquial i que potser no seria adequat representar, ja que la llengua catalana té els seus propis mecanismes per mostrar la col·loquialitat,

com s'ha mostrat anteriorment, i, segons el meu parer, no és necessari farcir la llengua catalana de paraules de la llengua dominant del territori.

Aquest factor pren més rellevància quan es considera el català una llengua minoritzada o, amb paraules de Payrató (1996: 158): «En circumstàncies com les del català, immers en una situació de *minorització* o *subordinació* lingüística respecte al castellà (i al francès), pren en el vessant interlingüístic un relleu encara més especial». Per aquest motiu, i perquè els mitjans de comunicació influeixen en la parla de la seva audiència i «poden resultar fonamentals en el capgirament de determinades actituds que entrebanquen l'ús social de la llengua, alhora que, amb el mateix fet d'emprar-la, l'expandeixen» (Mas 2007: 48), cal subratllar la feina de la Generalitat de Catalunya en relació amb el procés de normalització lingüística, ja que consideren que els mitjans han de ser un instrument de normalització lingüística i d'integració social. Tot i això, s'ha de tenir present que, si bé la situació més adient és que el col·loquial s'expressi a través dels propis mitjans de la llengua, la realitat és ben diferent, i que els mitjans no la mostrin pot crear en els espectadors una sensació de renúncia.

Quant a aquest aspecte, cal mencionar que un recurs molt útil dirigit per a tots els professionals de la llengua que treballen en els mitjans de comunicació, sobretot en el cas de traductors i, per exemple, productors de sèries i pel·lícules de ficció, que es troben amb el problema de plasmar els trets del registre col·loquial en els productes audiovisuals i volen que resultin versemblants, és l'ésAdir, el portal lingüístic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Aquest portal té un apartat destinat al llenguatge col·loquial, en què s'estableix quins trets no normatius d'aquest tipus de registre poden aparèixer en els seus productes audiovisuals, així com quins no hi poden aparèixer. Admeten molts dels fenòmens que s'han tractat anteriorment, com són la caiguda de vocals àtones entre consonant i erra; el plural dels adverbis *prou*, *massa* i *força*; que es mantingui la preposició davant la conjunció *que*, entre molts d'altres. Pel que fa al lèxic, ofereixen un llistat amb els termes admissibles en registres informals, alguns dels quals són: *acollonant*, *aviam*, *cigarro*, o expressions com *de puta mare*. A més a més, també hi ha un apartat destinat als pronoms febles, en què es determina quines combinacions admeten i quines no, i especifiquen si són adequades per als subtítols. Per exemple, algunes qüestions que no són admissibles són l'ús d'imperatius en segona persona del singular amb vocal afegida al verb i que estan seguits d'un pronom feble en forma plena (**promete-ho*) o imperatius reduïts com **mi-te'l*, que prové de la forma *mira-te'l*.

3. LA SUBTITULACIÓ

Quan ens trobem davant d'un text audiovisual i tenim la necessitat de traspassar el contingut semàntic d'aquest text de la llengua origen a la llengua meta, existeixen diverses maneres de fer-ho. Tot i que hi ha diverses modalitats de traducció audiovisual, les més habituals, però, són el doblatge i la subtitulació. Concretament, en el conjunt del territori espanyol, des que es va començar amb la pràctica de traduir productes audiovisuals, sempre hi ha hagut la tradició de fer servir la tècnica del doblatge. Tot i això, cada vegada més els usuaris d'aquest tipus de productes, que tenen més coneixements d'idiomes, prefereixen la subtitulació al doblatge, ja que permet veure i escoltar les pel·lícules, sèries, documentals, en definitiva, els textos audiovisuals que desitgen, en versió original i, a més a més, també és una bona manera de practicar l'idioma. En l'àmbit europeu, en països com, per exemple, Portugal, Dinamarca, Noruega i Suècia, la modalitat més destacada és la subtitulació.

Per aquest motiu, i per l'augment de la demanda de productes subtitulats en la nostra societat, en aquest apartat s'intentarà proporcionar una definició adient d'allò que considerem *subtitulació*, les característiques d'aquest tipus de modalitat, les convencions que s'han de tenir en compte i, finalment, les normes que s'aplicaran per dur a terme la subtitulació dels curtsmetratges d'animació francesos.

3.1. Definició

Si busquem el terme *subtitulació* a diccionaris d'àmbit general com són el *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC2), en el cas del català, o el *Diccionario de la lengua española* (DRAE), en castellà, no hi apareix. En canvi, sí que hi podem trobar una entrada per al mot *doblatge*. Tot i això, si busquem la paraula *subtítol* en aquests diccionaris, podem veure que sí que en proporcionen una definició, tot i que no són gaire completes, ja que no tenen en compte tots els àmbits en què la subtitulació és present perquè parlen, sobretot, de cinema, però també podem trobar subtítols, per exemple, al teatre.

No obstant això, sí que existeixen fonts especialitzades que defineixen aquesta modalitat de traducció. D'una banda Chaume (2003: 18) proposa la definició següent:

La subtitulació, com el seu nom indica, consisteix a incorporar text escrit en la llengua meta a la pantalla on s'exhibeix una pel·lícula en versió original, de manera que aquest

text en forma de subtítols coincidesca aproximadament amb les intervencions dels actors de la pantalla.

D'altra banda, Bartoll (2012: 64) en proposa una altra:

Escrit que recull de manera sincronitzada els elements verbals d'un text audiovisual, tant orals com visuals, i —segons els destinataris— també els acústics no verbals, tot abastant les possibilitats que ofereix la traducció interlingüística o la intralingüística.

Així doncs, a grans trets, la subtitulació és «una modalitat de traducció audiovisual que consisteix a plasmar per escrit el discurs oral d'un text audiovisual» (Bartoll 2010:190).

3.2. Característiques de la subtitulació²

Quan es parla de característiques de la subtitulació, Bartoll (2012) en destaca dues com a principals: les característiques textuais i les característiques formals, que s'han de tenir en compte quan subtitulem.

3.2.1. Característiques textuais

En aquest aspecte, les dues qüestions a tractar són el canvi que es produeix en el canal, d'oral a escrit, i la influència que tenen les imatges a l'hora de subtitular un producte audiovisual.

En primer lloc, pel que fa al canvi de canal, es considera una de les característiques principals de la subtitulació, ja que gairebé no es produeix en cap altre tipus de traducció. En aquest sentit, Bartoll (2012: 127) indica que les convencions que presenta un discurs oral i les que conté un discurs escrit són molt diferents, cosa que provoca que s'hagi d'adaptar el contingut semàntic i pragmàtic del missatge verbal. Una d'aquestes diferències lingüístiques és que la llengua parlada no té tantes limitacions com la llengua escrita a l'hora de recollir els trets característics de la llengua oral. Tot i que el llenguatge oral, en un text audiovisual, no es pot considerar espontani, ja que es parteix d'un guió que s'ha elaborat prèviament, sí que intenta reproduir la majoria dels elements d'aquest tipus de llenguatge, com són els falsos inicis, les contradiccions, els elements dialectals no recollits a l'ortografia, etc. Per això, es parla d'oralitat fingida. Tot i això, aquests

² Informació extreta de Bartoll (2012: 127-136).

elements són difícils de reproduir per escrit en els subtítols, on també s'ha d'afegir la dificultat que hi sumen les característiques formals que ha de tenir un subtítol com, per exemple, l'espai, que tractarem a continuació. Però no tots els actes de comunicació presenten les característiques del discurs oral de la mateixa manera. Així, no és el mateix una conversa informal improvisada, en què el grau d'oralitat serà alt, que un context més formal, on s'utilitzarà un llenguatge més elevat i curós.

En segon lloc, en relació amb la influència que tenen les imatges en els subtítols, Bartoll (2012: 130) considera que aquests últims han d'estar supeditats als canvis de seqüència, és a dir, s'han de tenir en compte els canvis de pla per canviar de subtítol. En aquest sentit, s'ha d'intentar que el subtítol aparegui a la pantalla just quan es canvia de pla i que desaparegui quan aquest pla s'acaba i en comença un altre. Tot i això, de vegades és difícil mantenir la correlació entre canvi de pla i l'entrada d'un subtítol nou, ja que en algunes ocasions és possible que no coincideixin els canvis de pla amb les intervencions dels personatges del text audiovisual. A més a més, també s'intenta no mantenir els subtítols en pantalla mentre dura el canvi de pla, encara que després d'aquesta intervenció no n'hi hagi cap més.

D'altra banda, com que les imatges sempre són presents a la pantalla, no es pot escriure res al subtítol que contradigui allò que apareix en pantalla, encara que, com a traductors, considerem que els espectadors de la cultura meta entendran millor el referent, o sigui per qüestions d'espai, cosa que seria vàlida en un altre tipus de traducció on no tindríem el condicionant de les imatges. En el cas de la subtitulació, però, no seria possible, ja que els espectadors sempre veurien les imatges i si els subtítols contradiuen el que es mostra en pantalla els crearà una sensació de confusió. Tot i això, les imatges també ens poden servir com a estratègia per estalviar-nos part del text en els subtítols, si tenim problemes d'espai, ja que com indica Bartoll (2012: 130), «les imatges que apareixen en pantalla també poden ser una font de reducció, de manera que no calgui especificar el que ja s'està veient» i l'usuari podrà comprendre a la perfecció els subtítols amb l'ajuda d'aquestes imatges.

3.2.2. Característiques formals

Dins de les característiques formals, sobretot s'han de tenir en compte les característiques espacials i les temporals. Es podria considerar, com bé indica Roales (2017), que els

elements principals que influeixen en el procés de la subtitulació són la imatge, el so i el temps, a més dels aspectes lingüístics que van lligats a qualsevol tipus de traducció. Roales (2017:11), però, també afegeix: «En el caso de la subtitulación se añade un nuevo elemento que viene a condicionar aún más la traducción: el espacio». Així doncs, una de les qüestions que es tractaran més a fons en aquest apartat serà l'espai, tot i que també es tractaran aspectes com la durada que han de tenir els subtítols i algunes qüestions tipogràfiques, i les característiques temporals dels subtítols.

D'una banda, pel que fa a les característiques espacials, Bartoll (2012: 132) indica que l'espai fa referència al nombre de caràcters per línia i al nombre de línies que apareixen als subtítols. Aquest espai està determinat pel fet de passar del canal oral a l'escrit i, al mateix temps, per les qüestions temporals relacionades amb la subtitulació, com el ritme de lectura dels usuaris. Quant al nombre de caràcters per línia, per norma general, va dels 20 als 40 caràcters, però normalment les empreses estableixen un màxim de 36 caràcters i, si es pot fer ús de dues línies de subtítol, seria un total de 72 caràcters per cada subtítol. També cal destacar que la distribució del text en les dues línies no es fa de manera arbitrària sinó que s'ha de tenir en compte la segmentació.

Com ja s'ha mencionat anteriorment, per norma general, els subtítols tenen dues línies com a màxim si són molt llargs. No obstant això, com assenyala Bartoll (2012: 133), hi ha diversos tipus de subtítol, com els subtítols íntegres per a l'aprenentatge de llengües o els sobretítols del teatre, que poden arribar a tenir-ne més, fins a tres o quatre. Tot i això, no es recomana que els subtítols superin les dues línies, ja que el que es vol evitar és cobrir massa les imatges. Per tant, si un subtítol és prou curt, és a dir, no supera els 36 caràcters, com perquè càpiga en una línia, és preferible col·locar-lo en una línia a dividir-lo en dues. De vegades, però, s'hauran d'utilitzar les dues línies, encara que el subtítol no excedeixi el nombre de caràcters per línia. Per exemple, aquest fet tindrà lloc en els diàlegs, ja que per força cada intervenció ha d'anar en línies diferents per poder distingir el personatge que parla.

Pel que fa a les qüestions tipogràfiques, Bartoll (2012: 134) afirma que el tipus de lletra afecta la capacitat lectora dels espectadors. Es llegeix més ràpidament en pantalla un tipus de lletra de pal sec, com és Arial, que les que tenen *serif*, com per exemple, Times New Roman. Per aquest motiu, se'n desaconsella l'ús. I, finalment, amb relació a l'estil, el més habitual que es fa servir és la rodona, com en qualsevol tipologia textual. No obstant això, algunes vegades també s'utilitza la cursiva per marcar que un personatge que intervé en

el discurs no apareix a la pantalla, en la subtitulació de cançons o amb els usos habituals que tindria en un text imprès (ús metalingüístic, barbarismes, etc.). Amb tot, es tractarà aquest tema amb més profunditat en parlar de les convencions.

D'altra banda, pel que fa a les característiques temporals, un subtítol gairebé mai supera els sis segons i, com a mínim, n'hauria de durar un perquè es pugui llegir bé. Aquestes limitacions venen determinades pel ritme del discurs. Alguns dels factors que determinen la divisió dels subtítols són les oracions, amb les pauses respectives per respirar, i els canvis que es produeixen en les intervencions de personatges diferents. També s'ha de tenir present la velocitat de lectura dels espectadors del text audiovisual: «La mitjana que necessita un espectador per a llegir dues línies de fins a 70 caràcters és de 5-6 segons» (Bartoll 2012: 135). Hi ha estudis que demostren que es poden llegir amb menys temps i la velocitat de lectura no és la mateixa en cada persona, però com que en el cas de la subtitulació, l'espectador veurà les imatges i sentirà el so al mateix temps i, a més, haurà de llegir els subtítols, necessitarà més temps per fer-ho. A més a més, tal com indica Bartoll (2012: 135), hi ha d'haver una separació de temps entre un subtítol i el següent. Generalment, aquesta separació és de cent mil·lisegons o, si parlem en fotogrames, aquesta separació hauria de ser d'almenys tres fotogrames, és a dir, 120 mil·lisegons. Així doncs, si considerem que el nombre màxim de segons ha de ser de sis, per 72 caràcters com a màxim, en un segon hi podem posar dotze caràcters com a màxim. Tot i això, l'empresa Netflix (2019), per part seva, estableix a la seva guia d'estil que el màxim nombre de caràcters que apareixeran en un subtítol d'un segon de durada seran 17, per als programes destinats a adults, ja que tenen una velocitat de lectura més ràpida que els nens.

Finalment, és pertinent parlar de la vulnerabilitat del subtitulador. Molts dels professionals d'aquest sector, com Díaz Cintas (2001) i Bartoll (2012), coincideixen en aquest fet. Aquesta modalitat de traducció audiovisual és una de les poques en què es mantenen els canals d'informació de l'original, és a dir, el text original i la traducció apareixen alhora. També succeeix amb les veus superposades però, en aquest cas, el volum de l'original és molt inferior al de la traducció. Com indica Bartoll (2012: 137), aquest fet provoca que «el traductor se senti vulnerable a la crítica de l'espectador», ja que «condiciona la llibertat del traductor a l'hora de triar un terme o un altre, sobretot si la traducció proposada s'allunya força de l'original». Això ocorre, sobretot, quan es tracten temes com la naturalitat en la llengua meta i s'han de buscar solucions més

allunyades del text de partida o més originals que siguin creïbles en la llengua i la cultura meta, és a dir, quan no és viable proporcionar una traducció literal d'un fragment. A més a més, per part seva, Díaz Cintas (2001: 133) afegeix:

El texto traducido no solo se debe adecuar a las numerosas limitaciones impuestas por el medio sino que también ha de someterse al escrutinio comparativo y evaluador de una audiencia que, por regla general, suele tener un conocimiento (variable y discutible) de la lengua original, sobre todo si se trata del inglés o el francés. Para los espectadores que están familiarizados con las dos lenguas, los subtítulos ofrecen el pretexto ideal para jugar a *la búsqueda del error*.

Així doncs, es tracta d'un fet a tenir en compte a l'hora de realitzar els subtítols. No obstant això, els subtítols que es realitzin no poden dependre de què dirà la gent, ja que com s'ha mencionat anteriorment, hi ha molts altres factors que intervenen en la creació d'aquests subtítols, com són l'espai i el temps del qual es disposa, cosa que provocarà que s'hagi de reduir força el text.

3.3. Convencions³

Pel que fa a les convencions, cal aclarir que, sobretot, es tractarà l'ús de signes de puntuació, tot i que només els que presenten qüestions rellevants per a la subtitulació o que s'usen de manera diferent de quan es tracta d'un text escrit. També es tractaran els estils de lletra, com les majúscules i la cursiva.

En relació amb la puntuació, Bartoll (2012: 137) destaca que en subtitulació és important perquè els subtítols són un text efímer, i una bona puntuació facilita la lectura dels espectadors. Pel que fa a l'ús del punt, sempre s'ha de posar quan acaba l'oració, per tal de fer la lectura més àgil i es recomana no posar-ne enmig d'un mateix subtítol, és a dir, «l'ideal és fer correspondre cada oració amb un subtítol, encara que això no sempre és possible» (Bartoll 2012: 138). Si no apareix un punt al final d'una línia de subtítol, significa que l'oració segueix al subtítol següent.

Quant als punts suspensius, és necessari mencionar que, tot i que tenen els mateixos usos que en qualsevol text imprès, no se n'ha d'abusar en els subtítols, ja que l'espectador sent com parla el personatge, encara que no entengui què diu i, a més, ocupen molt d'espai en

³ Informació extreta de Bartoll (2012: 137-147).

el subtítol. Díaz Cintas (2001: 116) indica, pel que fa al seu ús, que «cuando se encuentran al final del subtítulo indican la continuación del mismo en la proyección del siguiente, que comienza también con tres puntós suspensivos». Aquest fet, però, cada vegada es qüestiona més, ja que, com assenyala Bartoll (2012: 140), l'usuari de la subtitulació té prou elements per saber si l'oració acaba o segueix en un altre subtítol, com és la presència o l'absència del punt final. A més a més, els dos autors coincideixen en el fet que es fan servir els punts suspensius per indicar una pausa, omissió, o interrupció en el discurs oral del personatge, així com per marcar el dubte.

Pel que fa als signes d'interrogació i d'exclamació, s'ha de tenir molt clar quan utilitzar-los i, com assenyala Bartoll (2012: 142), «tampoc no és recomanable utilitzar ahora signes d'interrogació i d'exclamació, encara que l'oració sembli una combinació de tots dos casos». El guionet, a més de fer-se servir amb els usos habituals de la llengua, també s'usa per indicar el diàleg entre dos personatges. En aquest sentit, Bartoll (2012: 142) assenyala que la primera línia del subtítol es reserva per a la intervenció del primer interlocutor i la segona línia, per al segon. Generalment, cada línia porta guionet, tot i que també es pot donar el cas que només se'n posi a la segona intervenció, és a dir, a la de la línia de sota del subtítol. El guionet més habitual és el curt, a diferència dels textos literaris, per exemple, en què s'usa el guió, el qual és més llarg; no s'acostuma a deixar espai entre el guionet i l'inici del subtítol, i no es fa servir mai per partir paraules a final de línia.

Sobre la coma, és destacable el fet que, encara que es faci servir de manera habitual, «com que la coma també indica una pausa, tot i que menor que la d'un punt, es pot aprofitar per a canviar de línia després d'una coma. L'ús de la coma, doncs, té molt a veure amb el pautatge [...]» (Bartoll 2012: 146). Pel que fa als parèntesis i a la barra obliqua, els primers es reserven gairebé exclusivament per als subtítols per a persones sordes, tot i que es poden utilitzar per fer algun tipus d'aclariment, com si es tractés d'una nota a peu de pàgina en una traducció d'un llibre; la segona, és molt inusual, tot i que és molt útil per estalviar caràcters en un subtítol quan s'ha de fer referència a un símbol compost (km/h) o a una fracció.

En relació amb els estils de lletra, les majúscules tenen un ús específic en subtitulació. A més de les seves funcions habituals, Bartoll (2012: 141) indica que també es fan servir per subtitular textos escrits que apareixen en les imatges, com podrien ser els rètols o

inscripcions, noms de carrers, cartes, etc., i els títols de crèdit. Tot i això, si el text que hauria d'anar amb majúscula és molt llarg, seria convenient que s'escriuís amb lletra minúscula, ja que la majúscula costa més de llegir perquè és menys habitual. En canvi, no s'utilitzen per indicar que un personatge crida, ja que hi ha altres mitjans, com el signe d'exclamació, per fer-ho. En el cas de la cursiva, Bartoll (2012: 145) assenyala que, «juntament amb les cometes, es fan servir per a cridar l'atenció sobre determinats termes o expressions». En aquest sentit, però, Díaz Cintas (2001: 118) afegeix que s'utilitzaran les cometes per ressaltar el valor d'algunes paraules o expressions com són els sobrenoms, les incorreccions gramaticals i els jocs de paraules per tal de no abusar de la cursiva. A més a més, igual que les majúscules, la cursiva també té un ús específic en subtitulació: reproduir les veus en *off*, és a dir, les veus en què no apareix el personatge en pantalla. Aquestes veus poden ser la del narrador, un missatge que es diu a través d'un aparell electrònic, com el televisor o la ràdio, o en una conversa telefònica. També s'utilitza per a la lletra de les cançons quan es combinen amb el discurs parlat, i quan apareix més d'un idioma per traduir, es pot utilitzar per marcar quina és la traducció de l'idioma que no és tan habitual. Però, com que la cursiva costa més de llegir, si en el document que se subtitula només hi ha veus en *off*, com podria ser el cas d'un documental, no cal fer-la servir.

3.4. Normes que s'aplicaran a l'apartat pràctic

Per a la realització de l'apartat pràctic, se seguiran les característiques i convencions presentades en els apartats anteriors, tot i que quan es mencionen diverses possibilitats, m'he decantat per una de les opcions. Així doncs, hi podrà haver fins a dues línies de subtítol de 36 caràcters cada una com a màxim, és a dir, un total de 72 caràcters, ja que són les xifres que normalment estableixen les empreses. Un subtítol podrà durar, com a màxim, sis segons i, com a mínim, haurà de durar un segon, i en el cas que tingui la duració mínima, el subtítol no podrà contenir més de disset caràcters. La separació entre subtítols haurà de ser, com a mínim, de cent mil·lisegons. Pel que fa als signes de puntuació, no s'utilitzaran els punts suspensius per marcar que una oració no finalitza en un mateix subtítol, sinó que continua en el següent. En aquest sentit, si al final d'un subtítol no hi ha punt, es considerarà que l'oració està dividida en diverses línies de subtítol. En el cas dels guionets de diàleg, es posaran a cada línia quan comencin les intervencions de personatges diferents. Quant a les convencions, es faran servir les

majúscules en els casos en què apareguin textos escrits en les imatges, és a dir, per als rètols o inscripcions, noms de carrers, cartes, etc., i els títols de crèdit, i no s'utilitzarà per marcar que un personatge de l'escena crida. Sobre l'ús de la cursiva, es farà servir la cursiva, per als usos metalingüístics, títols d'obres i també per a les veus en *off* i cançons. S'utilitzaran les cometes per marcar les paraules o expressions inventades, agramaticals, o pronunciades de manera incorrecta.

4. CONTEXTUALITZACIÓ

Els curtmetratges dels quals realitzaré la subtitulació formen part dels projectes de final de carrera elaborats per alumnes de Gobelins, l'école de l'image. Aquesta escola francesa, situada a París i que depèn de la cambra de comerç de l'Illa de França, està dirigida a la formació professional especialitzada en les arts visuals. Es distingeix d'altres indústries creatives per la seva orientació original, ja que forma els seus alumnes en tots els vessants de la creació visual, de la concepció de la imatge en totes les formes en què es presenta, sigui fixa, animada, interactiva o en 3D, de la impressió 4.0 a la realitat virtual i a la producció de totes aquestes. L'escola Gobelins ofereix formació en cinema d'animació, disseny gràfic, disseny de moció, fotografia, disseny interactiu, comunicació impresa i en diversos mitjans, videojocs, però també en imatge i so, especialment en rodatge i postproducció.

Com ja s'ha mencionat anteriorment, els films en qüestió formen part dels projectes de final de carrera realitzats per alumnes d'aquesta escola l'any 2018, tot i que n'hi ha un que és del 2017 i un del 2004. Aquest salt tan brusc es deu al fet que, com que es tracta d'una escola internacional, una gran part dels curtmetratges publicats recentment estan escrits originàriament en anglès o, simplement, com que es centren en l'animació, no presenten cap mena de diàleg, cosa que no és pertinent per dur a terme aquest treball. Així doncs, es tracta de curtmetratges d'animació escrits originàriament en francès. Aquestes pel·lícules de curta durada són de temàtiques molt diverses. *Caldeira* (Bousquet; Hocquet; Manesse, 2018) narra la història d'una noia que decideix anar a una expedició científica. *Souffle-court* (Adnet; Dessertaine; Pochez; Poulain; Rouziere; Vergonnier, 2018) tracta d'un noi que participa en carreres de motocròs i que està molt pressionat pel seu pare. *Thermostat 6* (Av-Ron; Cominotti; Coudert; Dano, 2018) explica la història d'una nena que ja no pot suportar que la seva família faci com si res davant de la fuita d'aigua que tenen a casa. *Les lèvres gercées* (Corre; Phung, 2018) parla d'un nen que té dificultats per iniciar una conversa amb la seva mare. *J'attends la nuit* (Chaumay, 2018) relata la conversa que tenen dos nois a la vora d'un llac, que obliga a un d'ells a fer front a la seva pròpia realitat. *Dix-huit kilomètres trois* (Colombie; Serda; Thibault, 2018) narra les aventures de tres amigues que gaudeixen dels seus moments de llibertat. *Quand j'ai remplacé Camille* (Clarke; Courtillon; Otaño, 2017) relata la història d'una noia que acaba de reemplaçar una nadadora morta recentment i que no està al nivell perquè l'equip es classifiqui en la competició a la qual han de participar. Finalment, *Lionel* (Gelade;

Leffad; Menard; Poirey, 2004) mostra un nen al qual li fan una entrevista per a un documental.

5. ANÀLISI I COMENTARI

Per tal de dur a terme l'anàlisi i comentari de la proposta de traducció per a la subtitulació dels curtmétratges francesos, em basaré, igual que quan es parlava de com es manifesta el registre col·loquial en les llengües francesa i catalana, en les quatre grans branques de l'estudi del llenguatge, esmentades als apartats «2.1. Procediments del francès col·loquial» i «2.2. Procediments del català col·loquial», per identificar de quines maneres es mostren els trets del col·loquial francès que s'han mencionat anteriorment en els films en qüestió, si ha estat possible traspassar totes aquestes característiques a la traducció, com s'ha realitzat i, si no s'ha pogut traslladar, de quines maneres s'ha compensat.

A més a més, perquè sigui més entenedor, s'han creat abreviatures per a cada curtmétratge, que s'inclouran als exemples que es mostren de cada tret. Es farà referència al film *Caldeira* amb l'abreviatura CLA; *Souffle-court* passarà a ser SC; a *Thermostat 6* se l'anomenarà TH6; l'abreviatura de *Les lèvres gercées* serà LG; es designarà *J'attends la nuit* per NUIT; es farà referència a *Dix-huit kilomètres trois* amb l'abreviatura 18KM3; *Quand j'ai remplacé Camille* passarà a ser QRC, i, finalment, *Lionel* s'anomenarà amb l'abreviatura LIO.

5.1. Argumentació fonètica

Els dos grans trets fonètics que presenten els diàlegs originals en francès són la reducció fonètica i la transformació articulatòria. Pel que fa al primer cas, en la totalitat dels curtmétratges es pot percebre aquest fenomen. Tot i això, s'han triat els exemples més representatius, que es mostren a continuació.

Exemple 1 (QRC, 01:29)

Francès	Català
Chuis désolée. C'est toujours pareil.	Em sap greu. Sempre és el mateix.

Exemple 2 (NUIT, 03:31 i 18KM3, 03:37)

Francès	Català
---------	--------

Chais pas.	No sé.
-------------------	--------

En aquests dos casos, es produeix la reducció fonètica quan es combina el pronom personal de primera persona del singular *je* amb un verb que comença per *s*. A l'exemple 1, *chuis* fa referència a la combinació del pronom personal amb el verb *être*, és a dir, *je suis*; i a l'exemple 2, la forma del verb que es fa servir seria *je sais pas*.

Exemple 3 (CLA, 01:46)

Francès	Català
Non, t'es folle !	No! Estàs boja o què?

Exemple 4 (LIO, 00:28)

Francès	Català
Et c'est bon ce que t'as mangé aujourd'hui ?	Ah, i estava bo el dinar?

En aquests dos exemples, la reducció fonètica es produeix quan el pronom de segona persona del singular està seguit d'un auxiliar (*être* o *avoir*) que comença per vocal, tot i que aquest fenomen no necessàriament s'ha de donar només amb l'auxiliar del verb, sinó que també té lloc amb els verbs que comencen per vocal. En l'exemple número 3, la forma estàndard del verb seria *tu es*, que prové del verb *être* i, en canvi, en l'exemple 4, la forma verbal seria *tu as mangé*, és a dir, el pronom està en contacte amb l'auxiliar del verb *manger*. En aquest últim cas, també cal destacar el fet que s'ha hagut de reduir molt la traducció perquè es disposa de molt poc temps per fer encabir el subtítol.

Exemple 5 (CLA, 01:32)

Francès	Català
Ouais , j'arrive, attend !	Sí, ja vinc, espera'm!

Exemple 6 (SC, 01:14)

Francès	Català
Ouais , mais c'est un bourrin.	Ja, però és burro.

Exemple 7 (NUIT, 02:34)

Francès	Català
Nan, nan. C'est un bon stop.	Què va! Me n'he anat.

Quant a la transformació articuladòria, als exemples 5 i 6, es pot veure que *oui* es pronuncia *ouais* i, pràcticament sempre que es fa referència a la partícula afirmativa, es fa de la segona manera. En canvi, a l'exemple 7, *non* passa a ser *nan*, i és l'únic cas, de la totalitat dels curtmétratges, en què es transforma l'articulació de la partícula negativa. Pel que fa a aquests exemples, en el primer cas, no s'ha pogut mantindre la col·loquialitat, però, en els dos darrers exemples, s'ha buscat una altra traducció possible per mantenir d'alguna manera l'oralitat i la naturalitat del fragment, encara que no en el vessant fonètic.

En referència a la traducció d'aquests fragments, no s'han pogut traspasar aquests trets a la subtitulació, ni tampoc afegir-ne d'altres, com serien els fenòmens característics del català col·loquial, en aquest aspecte. Tot i que sí que en ocasions en la parla col·loquial es podrien pronunciar les partícules afirmativa i negativa de manera relaxada, i que es donen altres característiques fonètiques en aquest sentit en català, a l'escrit no és convenient que es mostrin aquests trets perquè pot resultar estrany per als usuaris dels subtítols veure aquestes paraules escrites de manera diferent a com s'escriuen habitualment segons la normativa. En canvi, si es tractés de doblatge, sí que s'haurien pogut introduir més fàcilment, ja que, com afirma Bartoll (2012: 161), «el que en el canal oral pot proporcionar una sensació de naturalitat, en el canal escrit no deixa de construir una manera errada d'escriure».

De totes maneres, l'és Adir permet que s'escriguin en els subtítols algunes formes no normatives com, per exemple, és el cas dels imperatius de segona persona amb pèrdua de la *essa* final que van seguits d'un pronom feble en forma reduïda o plena. En aquest sentit, es permet la reducció del pronom i escriure'l tal com es pronuncia. Un exemple extret del guió dels curtmétratges és el següent:

Exemple 8 (CLA, 00:31)

Francès	Català
Dis-moi si tu veux de l'aide.	Digue'm si vols ajuda.

En aquest exemple, es pot apreciar que no s'utilitza la forma estàndard de l'imperatiu del verb *dir*, com seria *digues-me*, per la qual cosa s'opta per no utilitzar l'ortografia normativa. De totes maneres, és necessari afegir que, com que no s'han pogut mostrar els trets fonètics del català col·loquial en la traducció, s'han intentat compensar a través dels altres nivells de l'estudi del llenguatge, els quals són una mica més flexibles a l'hora d'acceptar aquestes marques del registre col·loquial.

5.2. Argumentació morfològica

En el vessant morfològic, no s'ha pogut apreciar cap dels fenòmens característics de la morfologia col·loquial francesa en els curts dels quals s'ha realitzat la traducció. Aquesta situació es podria deure al fet que és molt difícil determinar els trets morfològics del francès col·loquial, com són la concordança dels adjectius o la invariabilitat del predicat verbal o nominal quan no es realitza l'acord entre el participi i el complement directe que el precedeix, sense tenir el guió original escrit, ja que a l'oral es pronuncien pràcticament de la mateixa manera.

Tot i això, s'ha intentat que la traducció contingués alguns dels trets morfològics del català col·loquial, com la creació de masculins analògics, l'ús de la primera persona del plural del present d'indicatiu en lloc de la segona del singular i l'ús de diminutius i superlatius. Alguns exemples en què es mostren aquests fenòmens són els següents:

Exemple 1 (LG, 02:44)

Francès	Català
mais là c'est du grand n'importe quoi !	però això és un puto disbarat!

Aquí es mostra un exemple de creació del masculí analògic, que es forma a partir de l'adjectiu originari en femení. En aquest context, en escena hi ha una mare que escridassa al seu fill, per tant, la situació és adient perquè hi aparegui un mot amb aquestes

connotacions. A més a més, *puto* es troba a l'ésAdir com a ús informal no recollit al DIEC i especifica que és un adjectiu emfàtic.

Exemple 2 (LIO, 00:02)

Francès	Català
Ça va ?	Com anem?

En aquest exemple, s'utilitza la primera persona del plural del present d'indicatiu en lloc de la segona del singular per mostrar un grau més col·loquial. Tot i això, no és la solució més utilitzada.

Exemple 3 (18KM3, 00:54)

Francès	Català
Ah, c'est bâtard. Il nous a esquivés.	Serà cabronàs! Ens ha esquivat.

Exemple 4 (18KM3, 01:24)

Francès	Català
Alors, elle a peur la princese, ein ?	Ah, que la princeseta té por...

Pel que fa a l'ús de diminutius i superlatius, tant a l'exemple 3 com a l'exemple 4, s'ha optat per afegir-los de més a més a la traducció perquè s'ha considerat que eren més adequats per al context en què es desenvolupava l'acció, sigui perquè són més despectius o més bufons i, d'aquesta manera dotar la traducció d'aquest ús tan freqüent en el llenguatge que es parla dia a dia.

Exemple 5 (LIO, 01:00)

Francès	Català
C'est un petit poisson qui habite à l'autre bord de l'Afrique.	És un peixet que viu a l'altra vora d'Àfrica.

Exemple 6 (NUIT, 04:06)

Francès	Català
T'es super chelou en fait, ein.	Ets rarot , eh.

En canvi, en aquests dos exemples, es pot apreciar com els diminutius i els superlatius ja apareixien originàriament en el guió en francès, cosa que s'ha intentat transmetre en la traducció de la mateixa manera. En aquest últim cas, però, també convé destacar la paraula *chelou*, present en l'exemple número 6, que forma part del *verlan* i significa *estrany*. Tot i això, per buscar una manera no estàndard de fer referència a aquest mot, s'ha optat per l'ús del superlatiu, ja que *raro* és un castellanisme i no el recull l'ésAdir i, en canvi, *rar* és una forma molt poc comuna.

A més a més, també convé comentar que, en un principi, s'havia pensat traduir l'oració *peut-être que je me fais des cintres* (NUIT, 04:21) per *potser li dono masses voltes* i, així, utilitzar el plural del quantitatiu invariable *massa*, ja que és un tret molt freqüent en el registre col·loquial català. No obstant això, per qüestions d'espai, s'ha hagut de reduir la primera proposta a *potser penso massa*, la qual no conté cap col·loquialisme.

5.3. Argumentació sintàctica

Pel que fa a la sintaxi, és un dels àmbits en què s'han trobat més trets característics del col·loquial. Això es deu al fet que són fenòmens molt usuals en francès.

Exemple 1 (CLA, 03:41)

Francès	Català
J'ai pas besoin de ton aide.	No necessito que m'ajudis.

Exemple 2 (SC, 03:11)

Francès	Català
Ils font pas de cadeaux.	No fan regals.

Exemple 3 (18KM3, 01:28)

Francès	Català
Bouge pas.	No et moguis.

Exemple 4 (18KM3, 02:45)

Francès	Català
Bon, t'inquiète.	Va, no et preocupis.

El primer tret de la sintaxi col·loquial francesa, que és present a la totalitat dels curtmetratges francesos, és l'elisió de l'adverbi *ne* en la negació, com es pot veure en els exemples 1, 2, 3 i 4. L'exemple número 1 correspon a la forma *je n'ai pas besoin de ton aide*, l'exemple 2 a *ils ne font pas de cadeaux* i l'exemple 3 en llenguatge estàndard hauria de ser *ne bouge pas*. Així mateix, també cal destacar el fet que a l'exemple 4 es mostra un cas en què s'han eliminat les dues marques de la negació, és a dir l'adverbi *ne* i *pas*. Com es pot veure, les traduccions d'aquests fragments no presenten cap tret distintiu del col·loquial, ja que en català, aquest fenomen en la negació no és gens habitual i no hi ha cap manera de mostrar aquest tret en la traducció.

Exemple 5 (SC, 02:40)

Francès	Català
Pas la peine de ralentir.	No redueixis.

Exemple 6 (LG, 01:02)

Francès	Català
Oui, oui, pas de problème.	Sí, sí, cap problema.

Un altre dels fenòmens que té lloc en la negació en francès és l'elisió del pronom personal amb funció de subjecte, com es mostra en els exemples 5 i 6. En aquests casos, les frases en llenguatge estàndard serien *il ne vaut pas la peine de ralentir* i *il n'y a pas de problème*. Com es pot apreciar, en les traduccions, com en els exemples anteriors, en el primer cas no hi ha cap marca de col·loquial. A més a més, també s'ha hagut de reduir la frase a

causa de les restriccions temporals. En canvi, en el segon exemple, s'ha utilitzat el mateix mètode que en l'original francès i s'ha elidit la primera part de la negació (*no hi ha cap problema*).

Així mateix, en el llenguatge col·loquial francès és molt freqüent que es faci servir el pronom demostratiu *ça* com a forma abreujada de *cela* o *ceci*. Per això, hi ha molta varietat d'aquest fenomen en els curtsmetratges francesos. Com que n'hi ha una presència tan gran, s'ha traduït de maneres diverses i a continuació es presenten les més rellevants.

Exemple 7 (CLA, 00:53)

Francès	Català
Ça me ferait plaisir.	M'agradaria molt.

Exemple 8 (CLA, 02:37)

Francès	Català
Bien, ça me ferait gagner du temps	Que bé, em farà guanyar temps.

Exemple 9 (LG, 02:45)

Francès	Català
Tu vas m'enlever ça immédiatement !	Treu-t'ho de seguida!

Exemple 10 (18KM3, 04:08)

Francès	Català
Oui, on verra ça demain.	Sí. Ja en parlarem demà.

Exemple 11 (QRC, 01:05)

Francès	Català
T'appelles ça progresser ?	Això és progressar?

Exemple 12 (CLA, 02:19 i 03:58)

Francès	Català
Mais pourquoi tu fais ça ?	Però què coi fas?

Exemple 13 (TH6, 02:17)

Francès	Català
Descend, ça va refroidir.	Baixa, que es refredarà.

Exemple 14 (NUIT, 02:00)

Francès	Català
Wow, ça marche, ça marche	Hòstia, d'acord.

La primera solució proposada, com es mostra als exemples 7 i 8, és l'elisió d'aquest pronom en la traducció pel fet que en català no hi ha la necessitat de repetir sempre el subjecte de l'oració. Una altra opció és traduir el pronom demostratiu per un pronom feble de represa si fa referència a un element que ha aparegut anteriorment en el discurs, com es pot veure en els exemples 9 i 10. De la mateixa manera, també hi ha la possibilitat de traduir *ça* pel pronom *això*, cosa que es distingeix a l'exemple 11. Finalment, és oportú destacar algunes opcions de traducció una mica més creatives que tenen lloc als exemples 12, 13 i 14. De cara a la traducció, es pot apreciar que a l'exemple 12 i al 14, s'ha afegit l'eufemisme *coi* i la interjecció *hòstia*, respectivament, per compensar alguns trets col·loquials que presentava el text original que s'havien perdut en la traducció; i, en l'exemple número 13, s'ha afegit el *que* per donar més naturalitat i oralitat a l'oració.

Exemple 15 (CLA, 00:40)

Francès	Català
Et ça veut devenir vulcano.	I vol ser vulcanòloga.

En aquest sentit, en el registre col·loquial francès, s'acostuma a substituir el pronom subjecte *il* per *ça*. Aquest fet apareix en un cas concret dels films, com és a l'exemple 15, en què s'ha substituït el subjecte *elle* per *ça*. Una vegada més, es tracta d'un tret del col·loquial francès que no té un equivalent propi en la llengua meta i, per tant, no s'ha pogut mostrar en la traducció, en què, a més, s'ha elidit el subjecte.

Un altre dels trets característics és l'ús de pronoms clítics que s'adjunten al verb. Els exemples que mostren més clarament aquest fet són l'exemple 16 i 17, que es presenten a continuació.

Exemple 16 (TH6, 00:12)

Francès	Català
Et eeeh, ce papier peint sinon il faudrat le changer, ein.	Aquest paper pintat, l'haurem de canviar.

Exemple 17 (TH6, 02:02)

Francès	Català
Il fera son travail le plombier .	Ja ho farà el lampista.

En aquests dos casos, es pot veure com es reprèn el subjecte de l'oració (*ce papier peint* i *le plombier*) amb el pronom *il*. S'ha optat per traduir cada un dels exemples de maneres diferents. A l'exemple 16, com es pot apreciar, s'ha recorregut a una de les característiques principals del català col·loquial quant a la sintaxi, que és l'alteració de l'ordre neutre de la frase i l'ús d'un pronom de represa per substituir el complement directe. En canvi, s'ha decidit traduir l'exemple 17 seguint l'ordre neutre de la frase. A més a més, s'ha hagut de reduir a causa del temps i l'espai dels quals es disposava, la qual cosa provoca que el subjecte original (*le plombier*) passi a ser l'objecte directe en la traducció i es perdi part de l'oració (*son travail*), que es substitueix pel pronom *ho*.

Finalment, el dos últims trets que es mostren amb més freqüència en el conjunt dels curtmetratges francesos són l'ús de *on* per referir-se a altres formes personals i l'ús de la interrogació simple.

Exemple 18 (CLA, 01:47)

Francès	Català
C'est dangereux. On peut se faire mal.	És perillós. Ens podem fer mal.

Exemple 19 (NUIT, 02:10)

Francès	Català
Si ça te fais chier d'en parler, on en parle pas.	Si et fot parlar-ne, no en parlem, eh.

D'una banda, pel que fa a l'ús del pronom personal *on*, en la major part dels casos, s'utilitza per substituir la forma *nous*, com s'observa en els exemples 18 i 19. Com es pot veure, la solució per la qual s'ha optat és fer servir les formes verbals de primera persona del plural, ja que en català no hi ha una opció similar a la del francès. No obstant això, apareix un cas concret en què es fa servir el pronom *on* amb un sentit diferent al de *nosaltres*, que té lloc a l'exemple número 20.

Exemple 20 (LG, 01:27)

Francès	Català
Ah, donc, puisque monsieur on a décidé ainsi, son oncle passe à la trappe.	Com que el senyoret ja ha fet plans, tant li fa son tiet.

En aquest cas, el pronom personal *on* serveix per substituir la paraula *monsieur*, que correspon al pronom masculí de tercera persona del singular *il*. Així doncs, a la traducció s'ha optat per no repetir el pronom i només mantenir el subjecte de l'oració. Una vegada més, en aquest cas s'ha hagut de reformular la frase per tal de fer-la cabre als subtítols.

D'altra banda, pel que fa a l'ús de la forma interrogativa simple, pràcticament en tots els casos en què apareix una interrogació, es fa d'aquesta manera. Aquest tret té lloc en els exemples 21, 22 i 23, que es mostren a continuació.

Exemple 21 (SC, 02:07)

Francès	Català
---------	--------

Tu m'écoutes ?	M'escoltes?
-----------------------	-------------

Exemple 22 (LG, 02:01)

Francès	Català
Je peux te parler un seconde ?	Puc parlar amb tu un segon?

Exemple 23 (TH6, 02:11)

Francès	Català
Papi, ils datent de quand ?	De quan són?

Tot i això, també hi són presents les interrogacions introduïdes per la partícula *est-ce que*, que és més usual dels registres estàndards i que apareix en els exemples 24 i 25.

Exemple 24 (TH6, 00:26)

Francès	Català
Papa, papa, est-ce que je peux aller jouer ?	Papa, papa, puc anar a jugar?

Exemple 25 (CLA, 03:09 i TH6, 01:05)

Francès	Català
Mais qu'est-ce que tu fais ?	Però què fas?

Com es pot veure, en les traduccions no hi ha una diferenciació en la manera d'expressar els dos tipus d'interrogacions. Això es deu al fet que en català, tant en el registre informal com en l'estàndard, les interrogacions se solen plantejar d'una manera directa. En canvi, en els registres més formals sí que hi sol haver algunes diferències, sobretot quant a la forma verbal utilitzada.

A més a més, s'ha intentat que la traducció mostrés altres aspectes característics de la sintaxi col·loquial del català, que s'han afegit en ocasions en què potser el text original

no presentava cap tret distintiu però dels quals s’ha fet ús per compensar algunes mancances de la traducció quant a aquests aspectes. En primer lloc, s’ha alterat l’ordre neutre de la frase, fent ús de tematitzacions, tant a principi com a final de frase. Algunes de les oracions que presenten aquest tret són les dels exemples 26, 27, 28 i 29.

Exemple 26 (TH6, 02:32)

Francès	Català
Je vous ai pas éduqué comme ça !	No us he educat així, jo!

Exemple 27 (18KM3, 03:55)

Francès	Català
Je vais chez Lucie moi !	Vaig amb la Lucie, jo!

Exemple 28 (LG, 03:36)

Francès	Català
T’as pas intérêt de te faire remarquer de la semaine.	No en treus res, de ser la riota de la setmana.

Exemple 29 (18KM3, 02:43)

Francès	Català
Tu crois qu’on va la trouver facilement Lucie ?	Creus que la trobarem, la Lucie?

Als exemples 26 i 27, la solució proposada per a la traducció mostra una alteració en la posició del subjecte, que es desplaça al final de l’oració. A l’exemple 28, s’observa que es fa una tematització a la dreta del complement de règim verbal *de ser la riota de la setmana* i es fa servir el pronom de represa *en* per substituir-lo. Finalment, a l’exemple 29, s’altera la posició del complement directe, el qual també passa a estar al final de la frase i es reprèn amb el pronom corresponent.

En segon lloc, s'ha introduït la presència d'enunciats que inclouen una frase final interrogativa o exclamativa, que són presents als exemples 30 i 31. Seguidament, en alguna ocasió no s'ha realitzat la caiguda de la preposició davant de la conjunció *que*, com es pot veure a l'exemple 32; i, per acabar, s'ha utilitzat la forma del futur amb valor de probabilitat, la qual cosa s'observa a l'exemple 33.

Exemple 30 (CLA, 01:46)

Francès	Català
Non, t'es folle !	No! Estàs boja o què?

Exemple 31 (CLA, 01:11)

Francès	Català
C'est super interessant mais ça rien à voir avec notre expédition, non ?	És interessant, però no té res a veure amb l'expedició, oi?

Exemple 32 (TH6, 01:35)

Francès	Català
Depuis que j'ai mon aide auditive c'est infernal !	Des de que tinc audiòfon que és un infern!

Exemple 33 (18KM3, 02:50)

Francès	Català
Il doit pas en y avoir 50.	No n' hi haurà més de 50.

5.4. Argumentació lèxica

El lèxic és la branca del llenguatge col·loquial que és més present als curtmetratges francesos. Es fan servir tot un seguit de termes col·loquials que a vegades es poden traduir per col·loquialismes a la llengua meta i a vegades no, cosa que es podrà observar a continuació.

Exemple 1 (CLA, 00:40)

Francès	Català
Et ça veut devenir vulcano .	I vol ser vulcanòloga.

Exemple 2 (CLA, 00:50)

Francès	Català
Tu viendras avec maman pour ma conf en juillet?	Vindràs amb la mama a la conferència?

Exemple 3 (SC, 00:51)

Francès	Català
Il est à chier ton chrono !	Has fet un temps de merda!

Exemple 4 (TH6, 00:39)

Francès	Català
Et la fuite ça fait partie de la déco ?	I la fuite forma part de la decoració?

Per al lèxic col·loquial francès que mostren els exemples 1, 2, 3 i 4, no s'ha pogut trobar una solució en què es fes servir el mateix recurs en català. Com es pot veure, en francès es fan servir les paraules corresponents a *vulcanologue* (exemple 1), *conférence* (exemple 2), *chronomètre* (exemple 3) i *décoration* (exemple 4). No obstant això, en català no es poden escurçar aquestes paraules, ja que sí que se n'escurcen algunes, però no aquestes concretament, i si es mostressin de forma més curta, no serien adequades perquè resultarien estranyes per a l'audiència. Per tant, la traducció d'aquests mots ha estat per la paraula corresponent en català sense escurçar.

Tot i això, hi ha el cas dels exemples 5, 6 i 7, que també presenten paraules escurçades en francès i que sí que s'han pogut traduir de manera col·loquial i seguint els mateixos procediments que en la llengua origen:

Exemple 5 (LIO, 00:05)

Francès	Català
Ouais. Juste deux minutes. Je range le micro .	Sí, dos minuts. Poso bé el micro .

Exemple 6 (LG, 00:56)

Francès	Català
Oui, c'est ça, il sentait pas très bien, une gastro , on dirait.	Sí, és això, no es trobava gaire bé, deu ser una passa.

Exemple 7 (LG, 02:37)

Francès	Català
Lui piquer une robe et t'habiller comme un travelo ?	Prendre-li la roba i vestir-te com un travesti?

Així doncs, a l'exemple 5 s'observa que a la traducció s'ha optat per fer servir el mateix recurs que al text original, és a dir, l'escurçament de la paraula *micròfon*; i a l'exemple 7, s'ha fet servir una variant del mot *transvestit*, *-ida*. S'ha considerat que ambdós termes eren una bona solució, ja que es troben a l'ésAdir com a paraules d'ús general però no recollides al DIEC. En canvi, a l'exemple 6 s'ha optat per un terme que no fos tan especialitzat, ni tan llarg, com *gastroenteritis* i que s'utilitzés de manera diària pels parlants. Aquest últim, a més, està recollit al DIEC com a lèxic comú.

Tot i això, hi ha hagut altres casos en què no s'ha pogut mantenir la col·loquialitat dels fragments, com són els exemples 8, 9, 10, 11 i 12, que es mostren a continuació. Com es pot veure, als exemples 8 i 9 s'hi indiquen dues maneres de traduir el mateix verb francès (*mater*). Pel que fa als altres casos, s'ha optat traduir-los per l'equivalència normativa en català, ja que no s'ha trobat una manera col·loquial de referir-se a aquest lèxic.

Exemple 8 (SC, 01:11)

Francès	Català
Et mate , mate ce block pass.	I mira, mira com l'avança.

Exemple 9 (18KM3, 03:05)

Francès	Català
Tu sais pas faire toi. Mate ça.	Si no saps com es fa. Fixa-t'hi.

Exemple 10 (LG, 02:37)

Francès	Català
Lui piquer une robe et t'habiller comme un travelo ?	Prendre-li la roba i vestir-te com un travesti?

Exemple 11 (TH6, 00:14)

Francès	Català
Ça fait un peu vieillot .	Està bastant vell.

Exemple 12 (TH6, 01:15)

Francès	Català
C'est quoi ce raffut ?	Què és aquest xivarri?

Així mateix, als curtmetratges francesos, hi apareixen termes afectius (exemples 13 i 14) i insults (exemples 15, 16 i 17), que sí que s'han pogut plasmar en les solucions en català col·loquial, amb paraules afectives i insults propis de la llengua catalana.

Exemple 13 (TH6, 03:02)

Francès	Català
On joue pas dans l'eau autant que le repas finit, mon chou .	No juguis a l'aigua fins que acabem de dinar, amor.

Exemple 14 (NUIT, 01:12)

Francès	Català
« Maman: Tout va bien mon loulou ? »	MAMA: VA TOT BÉ, REI?

Exemple 15 (SC, 01:14)

Francès	Català
Ouais, mais c'est un bourrin .	Ja, però és burro.

Exemple 16 (18KM3, 00:54)

Francès	Català
Ah, c'est bâtard . Il nous a esquivés.	Serà cabronàs! Ens ha esquivat.

Exemple 17 (18KM3, 01:17)

Francès	Català
Quand on arrive il sera pourri ton poisson. Conne .	Quan arribem estarà tot podrit, el peix. Imbècil!

De la mateixa manera, un dels mots francesos que cal destacar és la paraula *putain*, que apareix diverses vegades en els curtmetratges, i s'ha traduït de maneres diferents segons el context, com es veu en els exemples 18, 19, 20 i 21, totes per interjeccions i paraules malsonants pròpies de la llengua catalana:

Exemple 18 (SC, 01:02)

Francès	Català
Marvin Musquin, putain !	Marvin Musquin, hòstia!

Exemple 19 (SC, 02:07)

Francès	Català

Putain ! Tu m'écoutes ? Ouais ? Ça fait un mois qu'on est ici.	Hòstia puta! M'escoltes? Sí? Fa un mes que estem amb això.
---	--

Exemple 20 (SC, 02:26)

Francès	Català
Putain , Tom, concentre-toi !	Merda, Tom, concentra't!

Exemple 21 (TH6, 03:12)

Francès	Català
Porquoi je touche ces putains tuyaux ?	Per què he hagut de tocar aquest coi de canonades?

Als curtmetratges d'animació francesos, també hi apareixen altres termes propis del llenguatge col·loquial (exemples 22 i 23) i es fa ús de termes genèrics, la qual cosa és un altre tret característic del lèxic col·loquial, tant francès com català (exemples 24 i 25).

Exemple 22 (TH6, 01:01)

Francès	Català
Je veux pas récupérer une baraque pleine d'eau.	Jo no vull un casot ple d'aigua.

Exemple 23 (LG, 00:29)

Francès	Català
Cool...	Guai...

En el cas de l'exemple 22, a la traducció s'ha fet ús del superlatiu per donar-li un caràcter més informal. A l'exemple 23, la solució triada és *guai*, ja que apareix a l'ésAdir com a ús informal no recollit al DIEC.

Exemple 24 (TH6, 02:12)

Francès	Català
Tu sais combien ça coût de faire les trucs de la plomberie ?	Tu saps quant costa tot això?

Exemple 25 (18KM3, 01:43)

Francès	Català
Un rôti ça peut être plein de trucs .	Un rostit pot ser de qualsevol cosa.

Als exemples 24 i 25, es pot veure com per un mateix mot francès es presenten dues traduccions diferents. No obstant això, ambdues solucions mostren l'ús d'un terme genèric en català, la qual cosa també és un tret característic del lèxic col·loquial de la llengua catalana.

Exemple 26 (NUIT, 01:32)

Francès	Català
Bah ouais. Tu parles pas trop, quoi .	Doncs, sí. No parles gaire.

Exemple 27 (NUIT, 03:23)

Francès	Català
T'es juste un peu lourd, quoi . C'est tout.	És només que ets una mica pesat, ves!

Seguidament, als exemples 26 i 27 es mostra la presència de *quoi* al final de l'oració. Com es pot apreciar, en els dos casos s'ha optat traduir aquesta partícula de dues maneres diferents. A l'exemple 26, s'ha eliminat; en canvi, a l'exemple 27, s'ha traduït per *ves!*, la qual cosa aporta el mateix sentit d'insistir en allò que es diu que l'original, però amb una forma pròpia del català.

Per acabar, altres solucions que mostren alguns trets del llenguatge català col·loquial són l'ús del verb *fotre* en contextos diferents, com es mostra als exemples 28, 29, 30 i 31.

Exemple 28 (18KM3, 01:09)

Francès	Català
Peut-être qu'on se tire là.	Fotem el camp.

Exemple 29 (CLA, 03:49)

Francès	Català
Je te déteste. Casse-toi !	T'odio. Fot el camp.

Exemple 30 (CLA, 03:46)

Francès	Català
Solène, tu n'as jamais eu rien à foutre !	Solène, no n'has de fotre res!

Exemple 31 (18KM3, 03:02)

Francès	Català
Je les ai chourées à mon père la dernière fois.	Els vaig fotre a mon pare l'últim cop.

Com es pot veure en aquests exemples, es produeix l'expansió lèxica del verb *fotre*. Als exemples 28 i 29, els dos verbs francesos són una manera col·loquial de fer referència a *marxar*. Així doncs, la traducció proporciona el mateix sentit. A l'exemple 30, en francès es fa servir el mateix procediment que en la traducció, ja que el verb *foutre* es refereix, en aquest context concret, al verb *fer*, forma que molt sovint substitueix *fotre*. Finalment, a l'exemple 31, es fa servir aquest verb amb el sentit de *robar*.

A més de l'expansió lèxica d'aquest mot col·loquial, també s'ha volgut mostrar la influència del castellà en el català col·loquial i s'han utilitzat algunes paraules que provenen de la llengua castellana però que estan recollides a l'ésAdir, com a l'exemple 32, que es fa servir *mono* amb el sentit d'*atractiu*:

Exemple 32 (NUIT, 03:33)

Francès	Català
---------	--------

C'est juste que tu es super mignon en fait.	És que ets súper mono .
---	--------------------------------

A més a més, s'ha provat d'introduir lèxic col·loquial propi del català per dotar la traducció d'un caràcter més informal en moments en què en francès no es feia ús d'aquesta mena de lèxic. Aquest fet es mostra als exemples 33, 34, 35, 36 i 37.

Exemple 33 (LG, 00:46)

Francès	Català
De toute façon, tu resteras là pendant j'appelle le collègue.	Et quedaràs aquí mentre truco al col·le .

Exemple 34 (NUIT, 03:18)

Francès	Català
Sérieux. Je t'ai vexé ?	Aviam . T'has enfadat?

Exemple 35 (18KM3, 02:17)

Francès	Català
Les collègues commencent à se foutre de moi.	Els companys ja comencen a enfotre's de mi.

Exemple 36 (18KM3, 01:56)

Francès	Català
Bien sûr! Regarde, fais comme ça.	I esclar ! Mira, fes això.

Exemple 37 (18KM3, 03:03)

Francès	Català
Oh! Vas-y! Donne m'en un, s'il te plait.	Va! Dona-me'n un, sisplau .

A l'exemple 33, la solució escollida és la reducció del mot *col·legi*. La opció que es mostra a l'exemple 34 és una variant de la forma *a veure*, i a l'exemple 35, es fa servir *enfotre's* amb el sentit de *burlar-se*. Aquests termes, tot i que no estan recollits al DIEC, sí que es troben presents a l'ésAdir, amb la marca d'ús *informal*. A més a més, als exemples 36 i 37, les solucions triades són la lexicalització de la locució *és clar* i la lexicalització de *si us plau*, respectivament. Per a aquestes últimes, l'ésAdir proporciona l'etiqueta d'ús *general*.

6. CONCLUSIÓ

Per finalitzar, és necessari analitzar breument si s'han complert els objectius proposats primerament en el treball i fer una valoració de quins en són els punts forts i els punts dèbils. Com a objectius, em proposava descriure més a fons les característiques del francès i del català col·loquials, així com les de la subtitulació, i provar de plasmar les característiques del català col·loquial a la traducció dels curtmétratges.

Convé destacar que s'ha aconseguit part dels objectius, ja que amb aquest treball, s'ha pogut aprofundir en els coneixements sobre la llengua col·loquial catalana i francesa, i en les característiques i convencions de la subtitulació que s'han pogut aplicar a la traducció que s'ha realitzat. La traducció en qüestió ha consistit en la subtitulació d'uns curtmétratges que no estaven traduïts al català i, per tant, es tracta d'una traducció inèdita. En aquest aspecte, considero que la tasca realitzada ha estat adient en dos vessants: l'acadèmic i el personal. Quant a l'àmbit acadèmic, el registre col·loquial francès no és gaire present en l'ensenyament d'aquesta llengua o se'n parla molt poc. A més a més, en els anys a la universitat i amb la gran quantitat de traduccions que hem realitzat, no s'ha tractat gaire aquesta qüestió, de la mateixa manera que, fins i tot, alguns manuals de traducció catalans i espanyols tampoc en parlen. Així doncs, ha estat una manera de créixer personalment i ampliar els coneixements sobre aquest tema, a més de proposar una traducció pròpia, la qual cosa també enriqueix, ja que és una manera de mostrar les capacitats que s'han anat adquirint durant aquests anys i, encara més, en subtitulació, que és una de les modalitats de traducció que més em criden l'atenció. En aquest sentit, cal destacar el fet que l'escola de la qual formen part els curtmétratges francesos tindrà a la seva disposició la proposta de traducció que s'ha realitzat i la podran fer servir, si ho consideren oportú, en els vídeos seleccionats.

Tot i això, val a dir que, tot i que s'ha intentat que aquest treball mostrés la major part dels trets col·loquials del català en la traducció, s'ha vist molt limitat per la modalitat de traducció triada, ja que els límits no són els mateixos en l'oral que en l'escrit. Per aquest motiu, s'han hagut de descartar solucions que eren adequades per al doblatge, però que no ho eren per a la subtitulació. Tampoc s'han pogut mostrar els fenòmens fonètics habituals del català col·loquial, ja que en la forma escrita haurien resultat massa estranys per als espectadors dels subtítols i hauria provocat que no els seguissin correctament. De la mateixa manera, l'anàlisi hauria pogut ser més exhaustiva per tal de mostrar quins procediments de traducció s'han seguit en cada cas, sobretot en el lèxic, que és la branca

del llenguatge que ha tingut més presència en els films, quant a la quantitat de mots de l'àmbit col·loquial que hi apareixen i que dels quals només se n'ha pogut mostrar una part.

No obstant això, s'ha pogut veure a grans trets quines característiques del registre col·loquial francès són presents en els curtmetratges i de quines maneres s'han traduït. A més a més, s'ha intentat compensar les mancances de la traducció, en els casos que en l'original francès es feia servir una estructura o mot col·loquial que no es podia traduir de manera col·loquial en català, afegint en altres punts del discurs construccions i lèxic típics del registre col·loquial català. Per això, es podria afirmar que tot i presentar algunes mancances, s'han intentat suplir mitjançant altres recursos pertinents en el tipus de registre que s'ha treballat.

Així doncs, amb aquest treball s'ha procurat presentar una traducció que inclogués els màxims trets possibles del col·loquial sense traspassar els límits imposats per la norma escrita i la modalitat audiovisual escollida, i així, posar el meu granet de sorra en el conjunt de subtítolacions realitzades en el territori català.

7. BIBLIOGRAFIA

7.1. Referències bibliogràfiques

Bartoll, E. (2010). «Marcas de oralidad en los subtítulos en catalán de la película *Das Leben der Anderen*». Dins Andújar, G.; Brumme, J. (ed.) (2010). *Construir, deconstruir y reconstruir. Mímesis y traducción de la oralidad y la afectividad*. Berlín: Frank & Timme. 187-217.

Bartoll, E. (2012). *La subtitulació. Aspectes teòrics i pràctics*. 1a ed. Vic: Eumo Editorial.

Bauche, H. (1920). *Le langage populaire*. París: Payot & Cie.

Blanche-Benveniste, C. (et al.) (1991). *Le français parlé: études grammaticales*. París: Éditions du Centre national de la recherche scientifique.

Chaume, F. (2003). *Doblatge i subtitulació per a la TV*. 1a ed. Vic: Eumo Editorial.

Díaz Cintas, J. (2001). *La traducción audiovisual. El subtitulado*. 1a ed. Salamanca: Ediciones Almar.

Guiraud, P. (1986). *Le français populaire*. París: Presses universitaires de France.

Payrató, L. (1996). *Català col·loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. 3a ed. València: Universitat de València.

Segarra, M. (2009). «La mescla de llengües i el canvi de codi com a recursos de col·loquialitat en l'audiovisual». Dins Bassols, M.; Segarra, M. (ed.) (2009). *El col·loquial dels mitjans de comunicació*. Vic: Eumo Editorial.

7.2. Recursos electrònics

Barreau, J. L. (1995). *Une approche de la langue familière espagnole: éléments de linguistique comparée* [en línia]. Villeneuve d'Ascq: Presses Universitaires du Septentrion. <http://memolengua.free.fr/Recherche/These_decembre_1995/5_Le_domaine_grammatical.pdf> [Consulta: 1 de maig de 2019].

Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. (2019). *ésAdir*. [en línia]. <<http://esadir.cat/>> [Consulta: 23 de maig de 2019].

Drago Mateu, P. (2013) *L'envers du miroir: le verlan, une histoire d'ouf!* [en línia]. Barcelona: Facultat de Traducció i Interpretació – Universitat Pompeu Fabra. <file:///D:/4rt%20UPF/Treball%20Fi%20de%20Grau/Bibliografia/TFG_Drago%20Paula%20VERLAN.pdf> [Consulta: 14 de maig de 2019].

ÉsAdir (2005). «Col·loquial» [en línia]. Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. <<http://esadir.cat/gramatica/colloquial>> [Consulta: 27 d'abril de 2019].

Gobelins, l'école de l'image (n. d.). *GOBELINS, l'école de l'image : animation, photographie, design graphique, motion design, design interactif, jeux vidéo, communication imprimée et plurimédia, vidéo et son* [en línia]. <<https://www.gobelins.fr/gobelins-l-ecole-de-l-image-animation-photographie-design-graphique-motion-design-design-interactif>> [Consulta: 16 de maig de 2019].

Institut d'Estudis Catalans (2007). *Diccionari de la llengua catalana* [en línia]. Barcelona: Edicions 62: Enciclopèdia Catalana. <<https://dlc.iec.cat/>> [Consulta: 22 d'abril de 2019].

Jacob, P. (1927). «Le français tel qu'on le parle ou le beau français». *The Modern Language Journal* 12 (2). 123-131. [en línia]. <https://www.jstor.org/stable/314179?seq=1#metadata_info_tab_contents> [Consulta: 1 de maig de 2019].

Jané, A. (2015). *Diccionari de sinònims* [3a ed.] [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. <https://sinonims.iec.cat/mobil/sinonims_mb.asp> [Consulta: 21 de maig de 2019].

Larousse (2019). *Larousse: dictionnaire de français* [en línia]. Barcelona: Larousse. <<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-monolingue/>> [Consulta: 21 de maig de 2019].

Larousse (2019). *Larousse: dictionnaire français-espagnol* [en línia]. Barcelona: Larousse. <<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-espagnol/>> [Consulta: 21 de maig de 2019].

Li, J.; Pu, Z. (2018). «Variations du français et manuels de français langue étrangère en Chine». *Synergies Chine* 13. 173-185. [en línia]. <http://gerflint.fr/Base/Chine13/li_pu.pdf> [Consulta: 1 de maig de 2019].

Linguee (2019). *Linguee: diccionario francés-español* [en línia]. <<https://www.linguee.es/frances-espanol>> [Consulta: 21 de maig de 2019].

Mas, J. A. (2007). «Un repte de la (socio)lingüística aplicada: el model de llengua col·loquial per a la comunicació audiovisual». *Revista de Lingüística y Lenguas Aplicadas* 2. 45-54. [en línia]. <<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2302828>> [Consulta: 30 d'abril de 2019].

Netflix, Inc. (2019). *Castilian & Latin American Spanish Timed Text Style Guide* [en línia]. <<https://partnerhelp.netflixstudios.com/hc/en-us/articles/217349997-Castilian-Latin-American-Spanish-Timed-Text-Style-Guide>> [Consulta: 12 de maig de 2019].

Optimot [en línia]. Barcelona: Direcció General de Política Lingüística. <<http://optimot.gencat.cat>> [Consulta: 22 d'abril de 2019].

Real Academia Española (2014). *Diccionario de la lengua española* [en línia]. Madrid: Espasa Calpe. <<https://dle.rae.es/>> [Consulta: 22 d'abril de 2019].

Roales, A. (2017). *Técnicas para la Traducción Audiovisual: subtitulación* [en línia]. Madrid: Escolar y Mayo Editores. <https://www.guillermoescolareditor.com/media/aeiou1234_/files/sample-43931.pdf> [Consulta: 24 d'abril de 2019].

Tarrés, J. (2016). *Doblaje y subtitulación* [en línia]. <<https://medium.com/@ibnussabel/doblaje-y-subtitulaci%C3%B3n-3f558d612b4d>> [Consulta: 22 d'abril de 2019].

Wordreference.com (2019). *English to French, Italian, German & Spanish Dictionary – WordReference.com* [en línia]. <<https://www.wordreference.com/>> [Consulta: 21 de maig de 2019].

7.3. Curtmetratges

Adnet, P. M.; Dessertaine, J. L.; Pochez, G.; Poulain, T.; Rouziere, V.; Vergonnier, A. (2018). *Souffle-court – Animation Short Film 2018 – GOBELINS* [en línia]. <<https://www.youtube.com/watch?v=M8xIJro-5TU&t=>>> [Consulta: 23 de maig de 2019].

Av-Ron, M.; Cominotti, M.; Coudert, M.; Dano, S. (2018). *Thermostat 6 – Animation Short Film 2018 – GOBELINS* [en línia]. <https://www.youtube.com/watch?v=j6Hz_gdqS1k&t=> [Consulta: 23 de maig de 2019].

Bousquet, J.; Hocquet, E.; Manesse, C. (2018). *Caldeira – Animation Short Film 2018 – GOBELINS* [en línia]. <<https://www.youtube.com/watch?v=vnt4v87OTac&t=>> [Consulta: 23 de maig de 2019].

Chaumay, A. (2018). *J'attends la nuit – Animation Short Film 2018 – GOBELINS* [en línia]. <<https://www.youtube.com/watch?v=sVRJDZzOFj4>> [Consulta: 23 de maig de 2019].

Clarke, L.; Courtillon, L.; Otaño, N. (2017). *Quand j'ai remplacé Camille – Animation Short Film 2017 – GOBELINS* [en línia]. <<https://www.youtube.com/watch?v=-OZ-b0LYxLs>> [Consulta: 23 de maig de 2019].

Colombie, M.; Serda, M.; Thibault, J. (2018). *Dix-huit kilomètres trois – Animation Short Film 2018 – GOBELINS* [en línia]. <<https://www.youtube.com/watch?v=8vt0YfUt1I4>> [Consulta: 23 de maig de 2019].

Corre, F.; Phung, K. (2018). *Les lèvres gercées – Animation Short Film 2018 – GOBELINS* [en línia]. <<https://www.youtube.com/watch?v=jTL8rVBr904&t=>> [Consulta: 23 de maig de 2019].

Gelade, G.; Leffad, M.; Menard, A.; Poirey, M. (2004). *Lionel – Animation Short Film 2004 – GOBELINS* [en línia]. <https://www.youtube.com/watch?v=Ri9I_cXPj0o> [Consulta: 23 de maig de 2019].

8. ANNEX

A continuació, es presenta la transcripció en francès i la subtitulació al català de cadascun dels curtmetratges d'animació.

8.1. Caldeira

Transcripció	Pautatge i traducció
Caldeira	1 00:00:06,143 --> 00:00:08,838 CALDERA
Ça va Inès ? C'est pas trop long pour toi ?	2 00:00:25,918 --> 00:00:28,330 Com va, Inès? Que és massa llarg per a tu?
Non, non. Ça va.	3 00:00:29,812 --> 00:00:31,622 No, no. Estic bé.
Dis-moi si tu veux de l'aide. Et ramenez de bones chaussures la prochaine fois.	4 00:00:31,722 --> 00:00:35,693 Digue'm si vols ajuda. I porta sabates adequades la propera vegada.
Et ça veut devenir vulcano.	5 00:00:41,295 --> 00:00:43,140 I vol ser vulcanòloga.
Allez, viens !	6 00:00:43,340 --> 00:00:44,340 Va, vine!
On peut voir la maison du papi.	7 00:00:45,891 --> 00:00:48,457 Podem veure ca l'avi.
Ça bien pousé, ein ?	8 00:00:48,557 --> 00:00:50,063 És molt alt, eh!
	9

Tu viendras avec maman pour ma conf en juillet?	00:00:50,163 --> 00:00:52,394 Vindràs amb la mama a la conferència?
Ça me ferait plaisir.	10 00:00:52,494 --> 00:00:53,898 M'agradaria molt.
Non, je t'ai déjà dit que j'avais, enfin, j'ai une rattrapage.	11 00:00:54,898 --> 00:00:58,173 No, ja et vaig dir que... bé, que tinc una recuperació.
Chuis sure que tu l'as fait exprès pour ne pas venir, ein ? On continue ?	12 00:00:58,273 --> 00:01:01,424 Segur que ho has fet exprès per no venir. Seguim?
En fait, j'ai commencé à lire	13 00:01:07,324 --> 00:01:08,802 He començat a llegir
ta thèse sur les champs de déformation.	14 00:01:08,902 --> 00:01:10,844 la tesi dels camps de deformació.
C'est super interessant mais ça rien à voir avec notre expédition, non ?	15 00:01:10,944 --> 00:01:14,356 És interessant, però no té res a veure amb l'expedició, oi?
Ben, si !	16 00:01:14,456 --> 00:01:15,487 Esclar que sí!
Il fallait que je vienne.	17 00:01:16,082 --> 00:01:17,175 Havia de venir.
Inès !	18 00:01:29,942 --> 00:01:31,178 Inès!

-Ramène-toi ! -Ouais, j'arrive, attend !	19 00:01:31,278 --> 00:01:33,823 -Vine! -Sí, ja vinc, espera'm!
Regarde !	20 00:01:33,923 --> 00:01:35,080 Mira!
C'est pas ça que tu cherchais ce matin ? Je te la donne.	21 00:01:36,780 --> 00:01:40,295 No és el que buscaves aquest matí? Te la dono.
-C'est une obsidienne. -Ça va, je sais. Chuis pas bébé.	22 00:01:40,395 --> 00:01:43,595 -És una obsidiana. -Ja, ja ho sé. No soc tan petita.
Viens ! On va en avoir d'autres près du cratère.	23 00:01:43,695 --> 00:01:45,872 Vine! Agafem-ne més a prop del cràter.
Non, t'es folle ! C'est dangereux. On peut se faire mal.	24 00:01:45,972 --> 00:01:49,032 No! Estàs boja o què? És perillós. Ens podem fer mal.
Je chante.	25 00:01:49,132 --> 00:01:50,132 Hi vull anar.
Eeeh mais fais gaffe.	26 00:01:55,632 --> 00:01:57,298 Eh, però vigila.
Solène !	27 00:01:57,448 --> 00:01:58,537 Solène!
	28

Inès ?	00:02:13,670 --> 00:02:14,670 Inès?
Mais pourquoi tu fais ça ?	29 00:02:19,000 --> 00:02:20,000 Però què coi fas?
Inès !	30 00:02:22,600 --> 00:02:23,600 Inès!
C'est vraiment sa soeur ?	31 00:02:30,465 --> 00:02:31,701 De debò són germanes?
Elles sont jour et nuit.	32 00:02:32,274 --> 00:02:33,274 Si són nit i dia.
-Ils ont déplacé les marquages déjà. -Bien, ça me ferait gagner du temps.	33 00:02:34,773 --> 00:02:39,381 -Ja han mogut els senyals. -Que bé, em farà guanyar temps.
Et on va pas dans celui-là ?	34 00:02:42,065 --> 00:02:43,300 Que no anem a aquell?
Ah non, celui-là, même com on va, c'est risqué.	35 00:02:43,864 --> 00:02:46,367 Ah, no, aquell, tal com anem, és perillós.
-Tu te prends pour ta soeur ? -Quoi ?	36 00:02:49,200 --> 00:02:50,730 -Et creus ta germana? -Què?
Non, non, non ! Mais qu'est-ce que tu fais ? Reviens !	37 00:03:09,045 --> 00:03:10,965 No, no, no! Però què fas? Torna!

Inès !	38 00:03:11,463 --> 00:03:12,463 Inès!
Solène ?	39 00:03:36,860 --> 00:03:37,860 Solène?
J'ai pas besoin de ton aide.	40 00:03:42,016 --> 00:03:43,546 No necessito que m'ajudis.
Solène, tu n'as jamais eu rien à foutre !	41 00:03:46,401 --> 00:03:48,183 Solène, no n'has de fotre res!
Je te déteste. Casse-toi !	42 00:03:49,163 --> 00:03:51,652 T'odio. Fot el camp.
Mais pourquoi tu fais ça ?	43 00:03:57,896 --> 00:03:59,314 Però què coi fas?
C'est tout bon les gars !	44 00:04:21,822 --> 00:04:23,750 Està tot bé, nois!
Inès, merde, mais qu'est-ce qui t'a pris ? T'es complètement inconsciente.	45 00:04:24,386 --> 00:04:27,621 Hòstia, Inès, però què t'ha agafat? Ets una inconscient.
Tu voulais finir comme ta soeur ?	46 00:04:29,221 --> 00:04:30,927 Volies acabar com ta germana?

8.2. Souffle-court

Transcripció	Pautatge i traducció
Souffle-court	1 00:00:02,712 --> 00:00:04,093 MANCA D'AIRE
Allez, allez! Bouge-toi un peu !	2 00:00:13,506 --> 00:00:15,121 Vinga, va! Espavila't!
Tom ! Rattrape le retard.	3 00:00:17,951 --> 00:00:19,432 Recupera el temps perdut.
Il y avait un trou.	4 00:00:42,715 --> 00:00:43,747 Hi havia un sot.
Un trou ? Sans déconner.	5 00:00:43,847 --> 00:00:45,199 Un sot? No et passis.
Combien de fois je t'ai dit de faire gaffe aux triples bosses ?	6 00:00:45,299 --> 00:00:49,384 Quantes vegades t'he dit que vigilis a les tres rampes?
Tu fais quoi là ?	7 00:00:49,998 --> 00:00:51,227 Què cony fas?
Il est à chier ton chrono !	8 00:00:51,453 --> 00:00:53,150 Has fet un temps de merda!
Tu recommence !	9 00:00:53,338 --> 00:00:54,840 Torna-hi!
Marvin Musquin, putain !	10 00:01:01,900 --> 00:01:05,069 Marvin Musquin, hòstia!

Tom, mate-moi ça.	11 00:01:05,299 --> 00:01:07,209 Tom, mira.
Il est dans la route, Frossard, pendant deux tours.	12 00:01:07,309 --> 00:01:10,159 Fa dues voltes que Frossard és a la pista.
Plus personne n'y croit.	13 00:01:10,259 --> 00:01:12,043 Ningú no s'ho creu.
Et mate, mate ce block pass.	14 00:01:12,243 --> 00:01:13,843 I mira, mira com l'avança.
Ouais, mais c'est un bourrin.	15 00:01:14,146 --> 00:01:15,206 Ja, però és burro.
C'est peut-être un bourrin mais c'est comme ça qu'on gagne.	16 00:01:15,784 --> 00:01:18,003 Potser és burro però així es guanya.
Ouais, ce t'a bien reussi à toi.	17 00:01:18,553 --> 00:01:20,803 Ja, a tu t'ha funcionat.
Eeh.	18 00:01:26,206 --> 00:01:27,206 Eh.
Tu fais quoi là ?	19 00:01:27,345 --> 00:01:28,520 Què fots?
-Je vais chez Leni. -Oké.	20 00:01:28,680 --> 00:01:30,938 -Vaig a casa del Leni. -D'acord.

Mais fais pas le con. Demain c'est le grand jour.	21 00:01:31,674 --> 00:01:34,204 Però no facis l'idiota. Demà és el gran dia.
Il y aura les recruteurs.	22 00:01:34,304 --> 00:01:35,834 Hi haurà els cercatalents.
Aaaah, je sais.	23 00:01:35,934 --> 00:01:37,334 Ah, sí, sí. Ho sé.
Putain ! Tu m'écoutes ? Ouais ? Ça fait un mois qu'on est ici.	24 00:02:06,113 --> 00:02:10,569 Hòstia puta! M'escoltes? Sí? Fa un mes que estem amb això.
Bon, tu es à la sortie de la deuxième bosse. Tu fais quoi ?	25 00:02:11,264 --> 00:02:14,979 Va, ets a la sortida de la segona rampa. Què fas?
Je donne un coup de gaz	26 00:02:15,572 --> 00:02:17,096 Dono gas
mais pas trop.	27 00:02:17,497 --> 00:02:18,857 però no gaire.
-Ensuite ? -J'accélère.	28 00:02:19,368 --> 00:02:20,668 -Després? -Accelerero.
Triple bosse sur la ligne. Je fais gaffe au trou sur la dexième.	29 00:02:20,768 --> 00:02:23,122 Passo les tres rampes. Vigilo amb el sot.
	30

-Et... -Et virage à droite.	00:02:23,222 --> 00:02:25,688 -I... -I gires a la dreta.
Putain, Tom, concentre-toi !	31 00:02:25,905 --> 00:02:28,092 Merda, Tom, concentra't!
Si t'hésites démai, t'es mort !	32 00:02:28,252 --> 00:02:30,161 Si demà dubtes, estàs acabat!
Bon, ensuite talent kamel jump,	33 00:02:30,519 --> 00:02:32,819 Bé, després el <i>camel jump</i>,
virage à gauche, mais fais gaffe tu arrives lancé.	34 00:02:32,919 --> 00:02:35,331 gir a l'esquerra, però hi arribes embalat.
Tu peux mordre sur l'extérieur pour réprendre ton élan sur les 40 prochains mètres.	35 00:02:35,431 --> 00:02:39,078 Et pots inclinar i recuperar l'impuls en els propers 40 metres.
Les quatre bosses d'après sont larges. Pas la peine de ralentir. Autant gratter du temps ici.	36 00:02:39,178 --> 00:02:42,944 Les altres quatre són amples. No redueixis. Millor retalla temps.
C'est toujours le moment où les gars sont excités.	37 00:02:43,044 --> 00:02:45,578 És quan els altres estan més esverats.
Tu peux leur prendre quelques centièmes	38 00:02:45,678 --> 00:02:47,763 Els pots treure algunes centèsimes.

de centimètres.	
Tom.	39 00:02:55,031 --> 00:02:56,031 Tom.
Regarde-les.	40 00:02:59,448 --> 00:03:00,739 Mira'ls.
Regarde-les bien.	41 00:03:01,829 --> 00:03:03,228 Mira'ls bé.
T'as pas loin d'hésiter.	42 00:03:03,588 --> 00:03:05,434 No pots dubtar.
Ils font pas de cadeaux.	43 00:03:10,429 --> 00:03:12,475 No fan regals.
T'es pas dedans, là !	44 00:03:26,278 --> 00:03:28,350 Concentra't, va!
Eh, souviens-toi pourquoi on est là.	45 00:03:28,971 --> 00:03:31,862 Eh, recorda per què ho fem.
C'est mon jour aujourd'hui.	46 00:04:01,138 --> 00:04:02,528 Avui és el meu dia.
Je le sent.	47 00:04:03,088 --> 00:04:04,088 Ho noto.

8.3. Thermostat 6

Transcripció	Pautatge i traducció
C'est chaud ein pour cette période de l'année.	1 00:00:03,228 --> 00:00:04,993 Fa calor per l'època que som.
Les saisons sont n'importe quoi à ce moment.	2 00:00:05,269 --> 00:00:07,717 Les estacions són una bestiesa ara.
Qu'il pleuve ou qu'il fasse beau, vous n'êtes jamais contents.	3 00:00:07,817 --> 00:00:10,465 Ja plogui o faci bo, no esteu mai contents.
Profitons de ce repas ensemble.	4 00:00:10,565 --> 00:00:12,017 Gaudim del dinar junts.
Et eeeh, ce papier peint sinon il faudrait le changer, ein.	5 00:00:12,117 --> 00:00:14,488 Aquest paper pintat, l'haurem de canviar.
Ça fait un peu vieillot.	6 00:00:14,588 --> 00:00:15,934 Està bastant vell.
Dis à ton mari qu'il a point intérêt de toucher mes fondations.	7 00:00:16,034 --> 00:00:19,094 Digues al teu marit que no ha de fer res a casa meva.
Papa, on prend soin de la maison maintenant.	8 00:00:19,397 --> 00:00:21,601 Papa, ara ens en fem càrrec nosaltres.
	9

C'est plus ton âge.	00:00:21,761 --> 00:00:23,307 Ja no és cosa teva.
Et toi, ma fille, quan tu seras grand, ce sera ton tour.	10 00:00:23,407 --> 00:00:26,349 I tu, filla meva, quan siguis gran, et tocarà a tu.
Papa, papa, est-ce que je peux aller jouer ?	11 00:00:26,735 --> 00:00:28,804 Papa, papa, puc anar a jugar?
Il faut d'abord que tu manges bien pour grandir.	12 00:00:29,045 --> 00:00:31,601 Primer has de menjar bé per fer-te gran.
Et tu deviendras fort comme papa.	13 00:00:32,204 --> 00:00:34,273 I et faràs fort com el papa.
Mais...	14 00:00:34,803 --> 00:00:35,803 Però...
Et la fuite ça fait partie de la déco ?	15 00:00:39,458 --> 00:00:41,655 I la fuite forma part de la decoració?
Trois gouttes d'eau qui tombent, c'est pas une fuite !	16 00:00:41,990 --> 00:00:44,367 Tres gotes d'aigua, no són una fuite!
-On réparera ça demain. -Finissons plutôt l'entrée.	17 00:00:44,527 --> 00:00:46,999 -Ho arreglarem demà. -Acabem-nos l'entrant.
	18

-La suite arrive. -Mais... c'est quand que je vais aller jouer ?	00:00:47,730 --> 00:00:51,084 -Que ja ve el següent plat. -Però quan podré anar a jugar?
J'ai plus faim moi !	19 00:00:51,825 --> 00:00:53,243 Ja no tinc més gana!
-Ben si t'as faim. -Allez, finit le caprice.	20 00:00:53,343 --> 00:00:55,750 -I esclar que en tens. -Prou de rabietes.
Regarde, pleines de bonnes protéines.	21 00:00:56,492 --> 00:00:58,027 Mira, té moltes proteïnes.
Ben moi...	22 00:01:00,390 --> 00:01:01,434 Doncs...
-Je veux pas récupérer une baraque pleine d'eau. -Aaah, moi aussi je veux aller sur la table.	23 00:01:01,636 --> 00:01:04,965 -Jo no vull un casot ple d'aigua. -Ah, jo també vull.
Mais qu'est-ce que tu fais ? Tu vas ruiner la nappe !	24 00:01:05,065 --> 00:01:07,617 Però què fas? Embrutaràs les estovalles!
Qu'est-ce que c'est ce comportement ?	25 00:01:07,717 --> 00:01:09,620 Però i aquest comportament?
Elle fait sa crise d'adolescence. Ça y est.	26 00:01:09,780 --> 00:01:12,479 Està en aquella edat. Ja està.

Quelcun peut couper l'eau ?	27 00:01:12,693 --> 00:01:14,687 Algú pot tallar l'aigua?
C'est quoi ce raffut ?	28 00:01:14,787 --> 00:01:16,154 Què és aquest xivarri?
Enfin chéri, comment tu veux que je cuisine sans d'eau ?	29 00:01:16,314 --> 00:01:18,504 Reina, com vols que cuini sense aigua?
-Il pleut, regardez, regardez ! -Descend.	30 00:01:18,664 --> 00:01:20,728 -Plou, mireu, mireu! -Va, baixa.
J'ai déjà appelé le plombier.	31 00:01:20,828 --> 00:01:22,326 Ja he trucat el lampista.
Mais papa, c'était il y a trois semaines.	32 00:01:22,426 --> 00:01:23,790 Papa, fa dues setmanes.
Tu crois qu'un plombier va venir jusqu'ici ?	33 00:01:23,940 --> 00:01:26,177 Creus que un lampista vindrà fins aquí?
Non, non, mais de toute manière	34 00:01:26,677 --> 00:01:28,200 No, però de totes maneres
ce qui gêne vraiment dans cette maison c'est pas la plomberie,	35 00:01:28,300 --> 00:01:31,183 el que realment fa pena aquí no són les canonades,
	36 00:01:31,892 --> 00:01:33,280

c'est l'isolation sonore.	sinó l'aïllament sonor.
Oké, j'ai compris, je me débrouille toute seule.	37 00:01:33,429 --> 00:01:35,389 Entesos, ja m'espavilo tota sola.
Depuis que j'ai mon aide auditive c'est infernal !	38 00:01:36,539 --> 00:01:38,951 Des de que tinc audiòfon que és un infern!
Oh, merde.	39 00:01:39,051 --> 00:01:40,085 Merda!
Homard !	40 00:01:40,406 --> 00:01:41,406 Llamàntol!
Un ou deux morceaux ?	41 00:01:41,731 --> 00:01:43,487 En voleu un o dos trossos?
Mais arrêtez de bouffer. On est en train d'inonder la maison.	42 00:01:43,601 --> 00:01:46,431 Però pareu d'endrapar. S'està inundant la casa.
-Si elle n'en veut pas, je vais prendre sa part, ein. -T'en fais pas.	43 00:01:46,531 --> 00:01:49,649 -Si no en vol, em fotrè el seu tros. -No et preocupis.
Il y a encore plein dans la cuisine.	44 00:01:49,948 --> 00:01:51,830 Encara n'hi ha molt a la cuina.
Donne m'en plus, ma chérie.	45 00:01:51,930 --> 00:01:53,000 En vull més.

Quelque chose, quelque chose...	46 00:02:00,515 --> 00:02:02,105 Alguna cosa, alguna cosa...
Passez-moi quelque chose !	47 00:02:02,205 --> 00:02:03,823 Passeu-me alguna cosa!
-Il fera son travail le plombier. -Oui puis c'est son métier. Il sera sinon un souillon.	48 00:02:04,123 --> 00:02:07,652 -Ja ho farà el lampista. -Esclar que sí. Si no seria un porc.
Il faut qu'on fasse confiance aux professionnels.	49 00:02:07,752 --> 00:02:09,519 Hem de confiar en els experts.
Régardez les trous dans ces tuyaux. Papi, ils datent de quand ?	50 00:02:09,919 --> 00:02:12,023 Mireu les canonades. De quan són?
Tu sais combien ça coût de faire les trucs de la plomberie ?	51 00:02:12,123 --> 00:02:14,356 Tu saps quant costa tot això?
Ton père a raison.	52 00:02:14,666 --> 00:02:15,785 El teu pare té raó.
Descend, ça va refroidir.	53 00:02:17,485 --> 00:02:18,897 Baixa, que es refredarà.
Arrêtez dramatiser !	54 00:02:18,997 --> 00:02:20,793 Pareu de dramatitzar!
	55

Ça a toujours fonctionné.	00:02:21,843 --> 00:02:22,962 Sempre han anat bé.
Depuis quand les enfants font la morale ?	56 00:02:23,162 --> 00:02:24,812 Des de quan els nens renyen?
Il y a plus de respect.	57 00:02:26,432 --> 00:02:27,432 No respecten res.
Je vous ai pas éduqué comme ça ! On sort pas de table avant le dessert.	58 00:02:32,482 --> 00:02:36,307 No us he educat així, jo! No marxem de taula abans de les postres.
-Mais maman, il y a plus table ! -Alors là, enfin notre piscine.	59 00:02:36,407 --> 00:02:39,894 -Però, mama, si no hi ha taula! -Per fi tenim piscina.
Chie.	60 00:02:49,730 --> 00:02:50,730 Merda.
Oh mon Dieu !	61 00:02:53,395 --> 00:02:54,667 Mare meva!
Alons finir le repas au sec.	62 00:02:56,045 --> 00:02:58,280 Anem a acabar de menjar en un lloc sec.
On joue pas dans l'eau autant que le repas finit, mon chou.	63 00:03:02,280 --> 00:03:05,222 No juguis a l'aigua fins que acabem de dinar, amor.
	64 00:03:06,022 --> 00:03:07,022

Hé !	Eh!
Attendez !	65 00:03:07,150 --> 00:03:08,150 Espereu!
Partez pas tous !	66 00:03:08,250 --> 00:03:09,484 No marxeu tots!
Aaah, il fait chier. Pourquoi je touche ces putains tuyaux ?	67 00:03:10,102 --> 00:03:13,994 Hòstia puta! Per què he hagut de tocar aquest coi de canonades?
« Tout va bien »	68 00:03:21,809 --> 00:03:22,809 TOT VA BÉ
Un petit digestif ?	69 00:03:57,977 --> 00:03:59,122 Un petit digestiu?
Thermostat 6	70 00:04:18,584 --> 00:04:21,130 TERMÒSTAT 6

8.4. Les lèvres gercées

Transcripció	Pautatge i traducció
Est-ce que je peux aller chez Marion samedi?	1 00:00:21,930 --> 00:00:24,289 Puc anar a casa de la Marion el dissabte?
Mmm... quoi ? Oui, oui.	2 00:00:26,233 --> 00:00:28,333 Què? Sí, sí.
	3

Cool...	00:00:29,061 --> 00:00:30,061 Guai...
Je vais pas pouvoir faire ça tous les midis, ein.	4 00:00:33,611 --> 00:00:35,317 No ho podré fer cada dia, eh.
Tu as de la chance que mon cours soit décalé.	5 00:00:35,467 --> 00:00:37,495 Sort que s'ha ajornat la classe.
T'as pas vomi au moins ?	6 00:00:38,245 --> 00:00:39,834 Almenys no has vomitat, oi?
Riz, jambon ? J'ai pas le temps de faire autre chose.	7 00:00:42,966 --> 00:00:45,916 Arròs, pernil? No tinc temps de fer-te res més.
De toute façon, tu resteras là pendant j'appelle le collègue.	8 00:00:46,016 --> 00:00:48,311 Et quedaràs aquí mentre truco al col·le.
Oui, bonjour, je vous appelle pour excuser l'absence de mon fils en fin de matinée.	9 00:00:52,135 --> 00:00:56,271 Sí, hola, truco per excusar l'absència del meu fill al matí.
Oui, c'est ça, il sentait pas très bien, une gastro, on dirait.	10 00:00:56,521 --> 00:00:59,698 Sí, és això, no es trobava gaire bé, deu ser una passa.
Je l'amène chez le médecin tout à l'heure.	11 00:00:59,847 --> 00:01:01,023 El portaré al metge.
	12

Oui, oui, pas de problème.	00:01:02,436 --> 00:01:03,736 Sí, sí, cap problema.
Merci, au revoir.	13 00:01:04,014 --> 00:01:05,114 Gràcies, adeu.
Merci de votre fidélité à une famille formidable.	14 00:01:08,814 --> 00:01:11,343 <i>Gràcies per la fidelitat a una gran família.</i>
Tu finis ton assiette. Ton père va pas tarder à arriver.	15 00:01:11,443 --> 00:01:14,434 Acaba't el plat. Ton pare no tardarà a venir.
Tu pourras m'amener à la station samedi ?	16 00:01:14,858 --> 00:01:16,712 Em portaràs al bus dissabte?
J'ai dit à Marion que je serais chez elle pour 14 h.	17 00:01:17,112 --> 00:01:19,641 Li he dit a la Marion que hi seré a les dos.
-Ben, voyons. -De quoi ben, voyons ?	18 00:01:19,941 --> 00:01:21,941 -Ja veurem. -Per què ja veurem?
Je te rappelle que ton oncle vient nous voir samedi.	19 00:01:22,141 --> 00:01:24,441 Et recordo que ton tiet ve dissabte.
Mais je t'en ai parlé hier !	20 00:01:24,591 --> 00:01:26,193 Però si t'ho vaig dir ahir!
	21 00:01:27,093 --> 00:01:30,388

Ah, donc, puisque monsieur on a décidé ainsi, son oncle passe à la trappe.	Com que el senyoret ja ha fet plans, tant li fa son tiet.
Je t'ai déjà dit pas m'appeller comme ça.	22 00:01:30,688 --> 00:01:32,983 Ja et vaig dir que no em diguessis així.
Bon, ton père est là. On verra ça plus tard.	23 00:01:34,032 --> 00:01:36,625 Ton pare ha arribat. Ja en parlarem més tard.
Bonne journée.	24 00:01:50,555 --> 00:01:51,555 Bon dia.
La chance vous a accompagnées pendant certain temps et le pire vous allez la chier aujourd'hui.	25 00:01:54,905 --> 00:01:59,093 <i>Heu tingut sort durant un temps i el pitjor és que la cagueu avui.</i>
Uniquement, donc, que nous sommes...	26 00:01:59,293 --> 00:02:00,793 <i>És només que estem...</i>
Je peux te parler un seconde ?	27 00:02:00,993 --> 00:02:02,648 Puc parlar amb tu un segon?
Enfin, tu peux pas choisir un autre moment ? Ils vont annoncer le prix là.	28 00:02:02,748 --> 00:02:05,925 No pot ser en un altre moment? Ara anunciaran el premi.
Attends la pub.	29 00:02:06,025 --> 00:02:07,260 Espera't als anuncis.
	30 00:02:13,481 --> 00:02:14,876

Bon, tu te dépêches de finir.	Va, afanya't a acabar.
Je t'accompagne et après je récupère ton oncle à la gare.	31 00:02:15,276 --> 00:02:18,394 Et porto i després vaig a buscar ton tiet a l'estació.
Alors, c'était bien ? Ton oncle t'a laissé une enveloppe sur la table.	32 00:02:23,827 --> 00:02:27,310 I què, ha anat bé? Ton tiet t'ha deixat un sobre a la taula.
T'as bien de la chance pour le peu de respect tu lui...	33 00:02:27,881 --> 00:02:30,559 Tens sort pel poc respecte que li...
Mais qu'est-ce que c'est que ça ?	34 00:02:31,576 --> 00:02:32,871 Però què cony és això?
C'est ça que tu faisais chez Marion pendant que ton oncle était là ?	35 00:02:33,881 --> 00:02:36,073 Això has fet mentre ton tiet era aquí?
Lui piquer une robe et t'habiller comme un travelo ?	36 00:02:36,814 --> 00:02:39,520 Prendre-li la roba i vestir-te com un travesti?
Non mais ça va pas ein ?	37 00:02:39,620 --> 00:02:41,217 No, eh, no pot ser.
On laissait peut-être passer ton délire gothique	38 00:02:41,317 --> 00:02:43,817 Vam passar per alt la teva època gòtica
	39 00:02:44,017 --> 00:02:48,110

mais là c'est du grand n'importe quoi ! Tu vas m'enlever ça immédiatement !	però això és un puto disbarat! Treu-t'ho de seguida!
Vous avez un nouveau message. Aujourd'hui à 3 h 54.	40 00:02:49,557 --> 00:02:55,257 <i>Teniu un missatge nou. Avui a les 15.54.</i>
Bonjour, Madame. Je vous contacte au sujet de votre fils.	41 00:02:56,328 --> 00:02:59,629 <i>Hola. Contacto amb vostè pel vostre fill.</i>
Il a été surpris dans les couloirs	42 00:02:59,829 --> 00:03:01,698 <i>L'hem enxampat pels passadissos</i>
en train de se bagarrer avec un camarade de classe.	43 00:03:01,798 --> 00:03:03,975 <i>barallant-se amb un company de classe.</i>
Nous avons, comme vous le savez, tolérance zéro vis-à-vis la violence.	44 00:03:04,075 --> 00:03:07,088 <i>Tenim, com ja sap, tolerància zero a la violència.</i>
La situation nous oblige donc à l'exclure pour une semaine.	45 00:03:07,849 --> 00:03:10,398 <i>Això ens obliga a expulsar-lo una setmana.</i>
Par ailleurs, si je puis me permettre un conseil, ce serait bien	46 00:03:10,904 --> 00:03:13,954 <i>A més, com a consell, li diria</i>
de ne pas encourager ses petites fantasies vestimentaires...	47 00:03:14,054 --> 00:03:17,254 <i>que no animi fantasies com aquesta a l'hora de vestir.</i>

D'après ses professeurs, ce n'est pas la première fois	48 00:03:17,354 --> 00:03:20,060 <i>Segons els professors, no és el primer cop</i>
qu'il s'emporte avec ses camarades à ce sujet.	49 00:03:20,160 --> 00:03:21,774 <i>que es baralla per això.</i>
Un peu plus de discrétion lui éviterait peut-être quelques problèmes.	50 00:03:21,874 --> 00:03:25,234 <i>Una mica més de discreció potser li evitaria problemes.</i>
Bonne journée.	51 00:03:25,434 --> 00:03:26,434 <i>Bon dia.</i>
T'es fier de toi ?	52 00:03:29,203 --> 00:03:30,212 N'estàs orgullós?
Je vais devoir trouver les moyen de revenir à la maison tous les midis moi maintenant ?	53 00:03:31,012 --> 00:03:34,247 Hauré de trobar la manera de tornar a casa cada dia ara?
T'as pas intérêt de te faire remarquer de la semaine.	54 00:03:36,547 --> 00:03:39,253 No en treus res, de ser la riota de la setmana.
Bien, vous allez le connaître dans quelques instants.	55 00:03:39,889 --> 00:03:42,389 <i>Bé, ho sabreu en un moment.</i>
	56 00:03:42,619 --> 00:03:44,627

-Moi, je veux l'avis. -Mais oui !	<i>-I jo, què? Vull l'opinió. -Esclar.</i>
-Ah, ouais ? -Mais bien sûr !	57 00:03:44,727 --> 00:03:45,786 <i>-Ah, sí? -I esclar!</i>
C'est très bien ! J'aimerais bien que ça ira pour la famille qui va en profiter.	58 00:03:46,956 --> 00:03:51,789 <i>Està molt bé. Els anirà bé a la família que en gaudirà.</i>
Vous avez été un bonne famille.	59 00:03:51,889 --> 00:03:53,806 <i>Heu estat una bona família.</i>
Maman... Est-ce que tu peux répondre à une question ?	60 00:03:58,540 --> 00:04:01,804 Mama... Em pots respondre una pregunta?
Qu'est-ce qu'il y a ?	61 00:04:02,330 --> 00:04:03,335 Què passa?
J'ai besoin de savoir : quand je mourrai, est-ce que je pourrais être une fille ?	62 00:04:04,437 --> 00:04:10,036 Necessito saber: quan mori, podré ser una nena?
Les lèvres gercées	63 00:04:20,884 --> 00:04:24,153 ELS LLAVIS TALLATS

8.5. J'attends la nuit

Transcripció	Pautatge i traducció
Eh, Damien, on y va là. Tu viens ce soir ?	1 00:01:03,402 --> 00:01:05,677 Eh, Damien, marxem. Vens aquesta tarda?
Bah ouais, je vais passer dans la soirée. En plus, je suis sûr je vais être couché là-bas.	2 00:01:05,777 --> 00:01:09,545 Esclar, hi aniré més tard. Però segur que m'adormiré.
Oh, ça alors on y va...	3 00:01:09,745 --> 00:01:11,121 Ja, esclar que sí...
Quoi? C'est vrai...	4 00:01:11,321 --> 00:01:12,665 Què? És veritat...
« Maman: Tout va bien mon loulou ? »	5 00:01:12,865 --> 00:01:14,548 MAMA: VA TOT BÉ, REI?
T'es bien silencieux toi.	6 00:01:24,859 --> 00:01:26,484 Estàs ben callat.
Tu trouves ?	7 00:01:28,300 --> 00:01:29,300 Tu creus?
« Maman: Ne rentre juste pas trop tard ce soir. »	8 00:01:29,400 --> 00:01:30,636 MAMA: NO TORNIS TARD.
Bah ouais. Tu parles pas trop, quoi.	9 00:01:30,836 --> 00:01:33,185 Doncs, sí. No parles gaire.

Désolé.	10 00:01:35,835 --> 00:01:36,835 Ho sento.
T'as pas besoin de dire quelque chose. Je faisais juste la remarque comme ça.	11 00:01:37,385 --> 00:01:40,954 No cal que diguis res. Només t'ho comentava.
Qui c'est qui t'envoyait de SMS depuis tout-à-l'heure ?	12 00:01:49,784 --> 00:01:52,282 Qui t'enviava SMSs fa una estona?
Ma mère.	13 00:01:53,793 --> 00:01:54,800 Ma mare.
Quoi ?	14 00:01:56,086 --> 00:01:57,130 Què?
Ah, rien.	15 00:01:58,501 --> 00:01:59,501 Ah, res, res.
-Ce n'est pas ton affaire. -Wow, ça marche, ça marche.	16 00:01:59,701 --> 00:02:02,059 -No és cosa teva. -Hòstia, d'acord.
Je suis juste curieux, c'est tout seulement.	17 00:02:03,058 --> 00:02:04,641 Soc curios només, és tot.
Bref...	18 00:02:09,127 --> 00:02:10,136 Bé...
Si ça te fais chier d'en parler,	19 00:02:10,647 --> 00:02:13,355 Si et fot parlar-ne,

on en parle pas.	no en parlem, eh.
Pas de galère.	20 00:02:13,976 --> 00:02:14,976 Cap problema.
Et toi, tu...	21 00:02:30,540 --> 00:02:31,540 I tu, què?
tu vis chez tes parents?	22 00:02:32,194 --> 00:02:33,687 Vius amb tons pares?
Nan, nan.	23 00:02:33,847 --> 00:02:34,847 Què va!
C'est un bon stop.	24 00:02:35,528 --> 00:02:36,928 Me n'he anat.
Mes parents voulaient tout le temps que je les voie.	25 00:02:37,078 --> 00:02:39,453 Mons pares volien que els veiés sempre.
-Je suppose. -Ah, non, ça me soule.	26 00:02:39,653 --> 00:02:41,536 -Ah, vaja... -Ah, no, n'estic fart.
Qu'est-ce que tu fais, ein?	27 00:03:01,687 --> 00:03:03,154 Però què fots?
Bah, alors?	28 00:03:04,249 --> 00:03:05,249 I llavors?
T'es une petite diva en fait, c'est ça?	29 00:03:08,088 --> 00:03:10,206 Ets una diveta en realitat, és això?

Ah oui c'est ça, ouais.	30 00:03:10,406 --> 00:03:11,806 Sí, sí, és això.
Quoi? T'es... t'es vexé ?	31 00:03:14,306 --> 00:03:15,606 Què? T'has enfadat?
Non, je suis pas vexé, c'est pas ça.	32 00:03:16,139 --> 00:03:18,022 No, no m'he enfadat. No és això.
-Sérieux. Je t'ai vexé ? -Non.	33 00:03:18,122 --> 00:03:19,652 -Aviam. T'has enfadat? -No.
Je t'ai dit que tu m'as pas vexé. C'est pas ça.	34 00:03:19,752 --> 00:03:21,708 Ja t'he dit que no. No és això.
T'es juste un peu lourd, quoi. C'est tout.	35 00:03:23,183 --> 00:03:25,301 És només que ets una mica pesat, ves!
Chuis désolé. Je m'en raté pas compte.	36 00:03:27,492 --> 00:03:29,317 Em sap greu. No me n'he adonat.
Chais pas, c'est...	37 00:03:31,324 --> 00:03:32,395 No sé...
C'est juste que tu es super mignon en fait.	38 00:03:33,095 --> 00:03:34,390 és que ets súper mono.
Enfin, il fallait que je te le dise, quoi.	39 00:03:34,595 --> 00:03:35,948 T'ho havia de dir, ves.

« Maman: Dis moi si tu veux que je vienne te chercher. »	40 00:03:36,048 --> 00:03:38,048 MAMA: VOLS QUE ET VINGUI A BUSCAR?
Tu me traites tant bien.	41 00:03:38,148 --> 00:03:39,148 Bona jugada.
-Eh bien, c'est un bon début. -Ouais.	42 00:03:40,785 --> 00:03:42,630 -Per algun lloc es comença. -Sí.
T'es super chelou en fait, ein.	43 00:04:05,813 --> 00:04:06,813 Ets rarot, eh.
Te fais le mec un peu misterieux qui...	44 00:04:08,565 --> 00:04:10,224 Et fas el misteriós.
qui me regade pas.	45 00:04:11,158 --> 00:04:12,757 No em mires...
Déjà quand j'étais au stade, je te voyais derrière ton buisson, caché là.	46 00:04:14,933 --> 00:04:18,161 A l'estadi, et veia darrere del matoll, allà amagat.
Comme un mec vraiment chelou.	47 00:04:18,775 --> 00:04:20,452 Com un tio realment rarot.
Peut-être que je me fais des cintres,	48 00:04:21,052 --> 00:04:22,111 Potser penso massa
peut-être c'est juste une impression,	49 00:04:22,211 --> 00:04:24,036 o només és una impressió, però...

mais...	
Ou alors peut-être même que tu es juste timide, c'est tout.	50 00:04:24,786 --> 00:04:27,123 o inclús potser només ets tímid, és tot.
« Supprimer le contact. »	51 00:05:11,552 --> 00:05:13,776 ELIMINAR EL CONTACTE
J'attends la nuit	52 00:05:46,191 --> 00:05:48,747 ESPERO LA NIT

8.6. Dix-huit kilomètres trois

Transcripció	Pautatge i traducció
Alors, ça va la pêche au bouche ?	1 00:00:38,611 --> 00:00:39,967 I què, com va la pesca?
Chut !	2 00:00:40,127 --> 00:00:41,127 Calla!
Tu vois pas qu'on est en pleine opération là?	3 00:00:41,227 --> 00:00:43,345 No veus que estem en plena operació?
Lilou, là, là!	4 00:00:43,445 --> 00:00:44,504 Lilou, allà, allà!
Allez, des sots!	5 00:00:51,393 --> 00:00:52,593 Vinga va, ximletes!
	6 00:00:52,761 --> 00:00:54,197

Ils vous font des misères les poissons?	Que us donen problemes?
Ah, c'est bâtard. Il nous a esquivés.	7 00:00:54,297 --> 00:00:56,397 Serà cabronàs! Ens ha esquivat.
Mais non! C'est parce que tu as gueulé, là.	8 00:00:56,497 --> 00:00:57,497 No! Has cridat
Il nous a entendu.	9 00:00:57,993 --> 00:00:58,993 i ens ha sentit.
Ah ouais? Et si j'aurais pas gueulé, comment tu aurais su	10 00:00:59,093 --> 00:01:01,035 Ah, sí? I si no, com hauries sabut
que c'était maintenant ?	11 00:01:01,135 --> 00:01:02,235 que era ara?
On a qu'à trouver un signal plus discret.	12 00:01:03,435 --> 00:01:05,813 Hauríem de trobar un senyal més discret.
Genre...	13 00:01:05,913 --> 00:01:06,913 Com ara...
Les filles?	14 00:01:07,482 --> 00:01:08,716 Eh, noies.
Peut-être qu'on se tire là.	15 00:01:08,816 --> 00:01:09,863 Fotem el camp.
Attends, attends, attends j'ai une idée.	16 00:01:09,963 --> 00:01:11,607 Espera, tinc una idea.

-Hé. -Hé, c'est pas moi, c'est Lilou!	17 00:01:11,707 --> 00:01:13,825 -Eh! -Eh, que jo no soc, és la Lilou!
Elle veut ramener un poisson à Lucie. Moi je l'aide.	18 00:01:13,925 --> 00:01:16,220 En vol portar un a la Lucie. Jo l'ajudo.
Ah c'est ça!	19 00:01:16,320 --> 00:01:17,320 Ja, esclar!
Quand on arrive il sera pourri ton poisson. Conne.	20 00:01:17,420 --> 00:01:20,378 Quan arribem estarà tot podrit, el peix. Imbècil!
-Oh tu m'embétez ou quoi ? -T'as un problème ?	21 00:01:20,478 --> 00:01:23,420 -Em fas la punyeta o què? -Que tens algun problema?
Alors, elle a peur la princese, ein ?	22 00:01:23,620 --> 00:01:25,326 Ah, que la princeseta té por...
Tu ne veux pas mouiller ce jolie robe?	23 00:01:25,826 --> 00:01:28,061 No vols mullar aquest vestit tan bonic?
-Bouge pas. -J'arrive, j'arrive.	24 00:01:28,161 --> 00:01:29,750 -No et moguis. -Que ja vinc!
Ne te fous pas de moi.	25 00:01:29,850 --> 00:01:31,939 No te'n riguis.

Arrête de mouiller là!	Ja, para de mulla'm!
Bon, c'était ma tante, elle a enfin rôti le poisson	26 00:01:36,647 --> 00:01:38,529 Ma tieta quan va rostir el peix,
et ma cousine elle a dit: « ce peut pas être de rôti puisque c'est du poisson ».	27 00:01:38,629 --> 00:01:41,101 ma cosina va dir: “no pot ser-ho, és peix”.
Et du coup elle a été bloquée là-dessus,	28 00:01:41,201 --> 00:01:42,790 I es va entossudir amb això
alors qu'en vrai, un rôti ça peut être plein de trucs, quoi, fin,	29 00:01:42,890 --> 00:01:45,714 quan un rostit pot ser de qualsevol cosa, en fi,
c'est comme tu veux mettre derrière. Ce genre le poisson, le... fin...	30 00:01:45,814 --> 00:01:48,244 del que li vulguis posar. Peix...
T'es sûre que ça marche?	31 00:01:54,244 --> 00:01:55,363 Segur que funciona?
Bien sûr! Regarde, fais comme ça.	32 00:01:55,563 --> 00:01:57,548 I esclar! Mira, fes això.
Tu prends ta figue, et là, tu fais:	33 00:01:57,748 --> 00:01:59,814 Agafa la figa i digues:
« Figue magique, tu y est ? S'il vou plait, s'il vous plait ».	34 00:02:00,764 --> 00:02:03,764 “Figa màgica, hi ets? Sisplau, sisplau”.

-Oké, oké. Vas-y, je me lance. -Non, non, attends. Attends!	35 00:02:03,914 --> 00:02:06,514 -Entesos. Va, que ho provo. -No, no, espera!
Prends celle-là, elle est plus exhaustive.	36 00:02:06,619 --> 00:02:08,772 Agafa aquesta, és més exhaustiva.
-Oké, exhaustive... -Quoi ?	37 00:02:10,763 --> 00:02:13,521 -Ja, exhaustiva... -Què?
Ouais, c'est la deuxième fois depuis le début de l'école.	38 00:02:13,653 --> 00:02:16,713 Sí, és el segon cop des de que va començar el col·le.
Les collègues commencent à se foutre de moi.	39 00:02:16,813 --> 00:02:19,285 Els companys ja comencen a enfotre's de mi.
Compagnie, halte !	40 00:02:28,839 --> 00:02:30,186 Companyia, alto!
C'est la pause.	41 00:02:30,486 --> 00:02:31,486 Toca una pausa.
Sécurisation du périmètre !	42 00:02:31,686 --> 00:02:33,931 Assegurem el perímetre!
-Tu crois qu'on va la trouver facilement Lucie ? -Bon, t'inquiète.	43 00:02:42,731 --> 00:02:45,908 -Creus que la trobarem, la Lucie? -Va, no et preocupis.

-On l'attendra à la sortie du collège. -Ah, tu sais où c'est ?	44 00:02:46,008 --> 00:02:48,597 -L'esperarem a l'escola. -Ah, que saps on és?
C'est un petite ville, elle m'a dit. Il doit pas en y avoir 50.	45 00:02:48,697 --> 00:02:51,589 És una ciutat petita. No n'hi haurà més de 50.
Elle va être tres contente de nous voir !	46 00:02:51,689 --> 00:02:53,572 Estarà tan contenta de veure'ns!
Hé, regardez !	47 00:03:00,472 --> 00:03:01,472 Eh, mireu!
Je les ai chourées à mon père la dernière fois.	48 00:03:01,672 --> 00:03:03,849 Els vaig fotre a mon pare l'últim cop.
-Oh! Vas-y! Donne m'en un, s'il te plait. -Tu sais pas faire toi. Mate ça.	49 00:03:03,949 --> 00:03:07,580 -Va! Dona-me'n un, sisplau. -Si no saps com es fa. Fixa-t'hi.
-T'as vraiment pas du classe. -C'est bon! Ça va.	50 00:03:26,053 --> 00:03:29,921 -No tens gens de classe. -Eh, va, prou!
Tu retournes pour les prochaines vacances ?	51 00:03:34,834 --> 00:03:36,842 Tornes per les properes vacances?
Chais pas.	52 00:03:37,642 --> 00:03:38,742 No sé.

-Ah bah voilà ! -C'est bon les filles, je n'ai ma claque.	53 00:03:44,162 --> 00:03:46,280 -Mira-te-les! -Ja prou. N'estic fart.
-Merde ! Merde ! Merde ! -Ils en peuvent plus de vous au foyer.	54 00:03:46,380 --> 00:03:48,498 -Merda! -Ja n'estan tips a l'hospici.
-Hé, c'est bon ! Foutez nous la paix ! -Laissez-nous tranquilles! Vas-y, laissez-nous!	55 00:03:48,598 --> 00:03:51,127 -Eh, ja! Deixeu-nos en pau! -Deixeu-nos! Va!
-On y va. -Dégage là !	56 00:03:51,227 --> 00:03:52,346 -Anem. -Fot el camp!
-Laisse-moi ! -Vous arrêtez.	57 00:03:52,446 --> 00:03:53,446 -Deixa'm! -Pareu.
-Hé, laisse-moi ! -Laissez-nous !	58 00:03:53,546 --> 00:03:55,018 -Eh, deixa'm! -Deixeu-nos!
Je vais chez Lucie moi !	59 00:03:55,118 --> 00:03:56,413 Vaig amb la Lucie, jo!
-On nous a dit d'accord ! -N'importe quoi.	60 00:03:56,513 --> 00:03:58,396 -Ens han dit que sí. -Ximpleries.
	61

-Simon, dans ta chambre. -Non !	00:04:06,532 --> 00:04:08,062 -Simon, a l'habitació. -No!
Oui, on verra ça demain. Allez.	62 00:04:08,162 --> 00:04:09,987 Sí. Ja en parlarem demà. Vinga.
Allez! Lumières éteintes !	63 00:04:10,087 --> 00:04:11,370 Va! Llums apagades!
Tout le monde dort !	64 00:04:11,470 --> 00:04:12,470 Tothom a dormir!
Dix-huit kilomètres trois	65 00:04:14,299 --> 00:04:16,607 DIVUIT QUILÒMETRES TRES
Pour Seï.	66 00:04:38,387 --> 00:04:39,885 PER A SEÏ

8.7. Quand j'ai remplacé Camille

Transcripció	Pautatge i traducció
Un film de	1 00:00:12,123 --> 00:00:13,573 UNA PEL·LÍCULA DE
Quand j'ai remplacé Camille	2 00:00:45,026 --> 00:00:47,291 QUAN VAIG SUBSTITUIR LA CAMILLE
Laure...	3 00:00:55,878 --> 00:00:56,878 Laure...
	4

Hé...	00:00:57,436 --> 00:00:58,436 Eh...
Ça sert à rien de te faire auto mal.	5 00:01:00,400 --> 00:01:02,234 No serveix de res fer-se mal.
T'as déjà bien progressé, tu sais ?	6 00:01:03,182 --> 00:01:05,187 Ja has progressat molt, saps?
T'appelles ça progresser ?	7 00:01:05,457 --> 00:01:06,576 Això és progressar?
Tu vois bien	8 00:01:07,276 --> 00:01:08,526 Veus perfectament
qu'elle est loin d'avoir le niveau de Camille.	9 00:01:08,626 --> 00:01:10,921 que està lluny del nivell de la Camille.
Trois semaines,	10 00:01:12,121 --> 00:01:13,128 Tres setmanes,
un an, ça aurait rien changé.	11 00:01:13,228 --> 00:01:14,934 un any, no haurà canviat res.
Il y a des gens faits par la compète	12 00:01:15,909 --> 00:01:17,557 Hi ha gent feta per competir
et d'autres pas.	13 00:01:17,707 --> 00:01:18,807 i d'altres que no.
Chuis désolée. C'est toujours pareil.	14 00:01:29,807 --> 00:01:31,749 Em sap greu. Sempre és el mateix.

Elle me manque.	15 00:01:36,566 --> 00:01:37,842 La trobo a faltar.
« Toujours avec nous. »	16 00:01:38,727 --> 00:01:41,027 SEMPRE AMB NOSALTRES
Arrête !	17 00:02:53,616 --> 00:02:54,616 Para!
Tu te devrais pas forcer autant.	18 00:03:02,641 --> 00:03:03,741 No et forcis tant.
Tu vas te faire du mal.	19 00:03:04,766 --> 00:03:05,929 Et faràs mal.
Arrête !	20 00:03:12,233 --> 00:03:13,233 Deixa'm!
Arrête !	21 00:03:14,846 --> 00:03:15,846 Deixa'm!
Laure.	22 00:03:47,133 --> 00:03:48,133 Laure.
Laure, reste avec nous.	23 00:03:54,133 --> 00:03:55,474 Queda't amb nosaltres.
Vas-y Laure !	24 00:04:19,930 --> 00:04:21,069 Vinga, Laure!
Allez ! Fonce !	25 00:04:22,749 --> 00:04:23,749 Va! Fot-li canya!

Allez-y ! Allez Laure !	26 00:04:23,849 --> 00:04:24,969 Va! Tu pots, Laure!
-Allez Laure ! -Allez !	27 00:04:25,069 --> 00:04:26,511 -Afanya't! -Vinga!
-Allez ! -Allez-y Laure !	28 00:04:26,674 --> 00:04:28,234 -Va! -Ànims, Laure!
Arrête.	29 00:04:34,370 --> 00:04:35,536 Para.
Arrête.	30 00:04:40,364 --> 00:04:41,499 Para.
Oh, merde. Les filles...	31 00:05:01,214 --> 00:05:02,265 Merda. Noies...
Quand j'ai remplacé Camille	32 00:05:45,408 --> 00:05:47,864 QUAN VAIG SUBSTITUIR LA CAMILLE
À la mémoire de Peter Clarke.	33 00:06:38,731 --> 00:06:40,580 EN MEMÒRIA DE PETER CLARKE

8.8. Lionel

Transcripció	Pautatge i traducció
	1 00:00:00,000 --> 00:00:01,000

C'est parti !	Som-hi!
-Ça va ? T'es bien installé ? -Ouais.	2 00:00:02,142 --> 00:00:04,142 -Com anem? T'has col·locat bé? -Sí.
On peut y aller, ein !	3 00:00:04,242 --> 00:00:05,361 Podem començar, eh!
Ouais. Juste deux minutes. Je range le micro.	4 00:00:05,461 --> 00:00:07,403 Sí, dos minuts. Poso bé el micro.
Parce que je suis prêt, ein.	5 00:00:07,503 --> 00:00:08,622 Jo estic llest, eh.
Oké, d'accord. Bah, c'était bon.	6 00:00:08,722 --> 00:00:10,208 Entesos. Va, era bona.
Lionel 6 ans	7 00:00:10,408 --> 00:00:11,427 LIONEL, SIS ANYS,
nous parle de...	8 00:00:11,627 --> 00:00:12,627 ENS PARLA DE...
-Ça se passe bien, l'école ? -Ouais.	9 00:00:12,827 --> 00:00:14,865 -Va bé, l'escola? -Sí.
-Tu t'amuses bien ? -Ouais !	10 00:00:14,965 --> 00:00:16,448 -T'ho passes bé? -Esclar!
	11

Qu'est-ce qui te plait le plus dans l'école ?	00:00:16,648 --> 00:00:18,353 Què t'agrada més a l'escola?
... la cantine	12 00:00:18,453 --> 00:00:19,453 EL MENJADOR
-Aaah, c'est le midi. -C'est le... ?	13 00:00:19,553 --> 00:00:21,025 -L' hora de dinar. -El què?
-Le midi ! -Ah, le midi ?	14 00:00:21,125 --> 00:00:22,353 -El dinar! -Ah, sí?
Pour quoi ?	15 00:00:22,843 --> 00:00:23,843 Per què?
Parce que je peux mettre dans mon nez la nourri.	16 00:00:24,900 --> 00:00:27,125 Perquè em puc posar menjar al nas.
-Et c'est bon ce que t'as mangé aujourd'hui ? -Ouais. C'était...	17 00:00:27,722 --> 00:00:30,841 -Ah, i estava bo el dinar? -Sí. Era...
Viande, jus, viande au jus et purée.	18 00:00:32,582 --> 00:00:35,539 Carn, suc, carn amb suc i puré.
Par contre, ce que j'aime pas c'est,	19 00:00:35,929 --> 00:00:38,765 Però el que no m'agrada són...
	20

c'est l'épinards et...quand il restent les petits cailloux dans le poisson.	00:00:38,965 --> 00:00:43,104 els espinacs i quan hi ha pedretes al peix.
Tous ceux trouvent de cailloux dans le poisson !	21 00:00:43,546 --> 00:00:45,606 Tots aquests troben pedres al peix!
Hééé !	22 00:00:46,912 --> 00:00:47,912 Eehh!
C'est normal parce qu'ils s'en servent pour chasser.	23 00:00:49,004 --> 00:00:51,080 És normal, les fan servir per caçar.
Qui, ça ?	24 00:00:51,280 --> 00:00:52,280 Qui, això?
Les <i>piranhanhas</i> .	25 00:00:52,480 --> 00:00:53,480 Les "piraninyes".
Les <i>piranhanhas</i> !	26 00:00:54,654 --> 00:00:56,478 Les "piraninyes"!
Tu le connais pas comme poisson ?	27 00:00:57,128 --> 00:00:58,600 Que no saps quin peix és?
C'est un petit poisson qui habite à l'autre bord de l'Afrique.	28 00:00:59,801 --> 00:01:02,902 És un peixet que viu a l'altra vora d'Àfrica.
	29 00:01:03,052 --> 00:01:05,876

Et qui prennent des cailloux au fond de l'eau pour chasser.	I que agafa pedres del fons de l'aigua per caçar.
C'est un des animaux les plus dangereux de la mer !	30 00:01:06,258 --> 00:01:08,685 És un dels animals més perillosos del mar!
Et c'est pour ça que les vaches alors habitent à la campagne.	31 00:01:34,015 --> 00:01:36,133 I per això les vaques viuen al camp.
Je coup ?	32 00:01:38,654 --> 00:01:39,922 Tallo?
Ouais, ouais, vas-y, vas-y.	33 00:01:40,969 --> 00:01:42,404 Sí, sí, vinga, va.
Eeh bah c'est bien, tu connais plein de choses sur les animaux.	34 00:01:44,512 --> 00:01:47,512 Que bé, coneixes un munt de coses sobre animals, eh.
Ouais !	35 00:01:47,612 --> 00:01:48,612 Sí!
Qui t'a appris tout ça ?	36 00:01:48,712 --> 00:01:50,541 Qui t'ho ha explicat, tot això?
... la maîtresse	37 00:01:51,241 --> 00:01:52,241 LA MESTRA
Madame Bob...	38 00:01:53,510 --> 00:01:55,161 La senyoreta Bob...
	39

Tu la connais pas comme maitresse?	00:01:56,036 --> 00:01:57,229 Que no la coneixes?
Madame Bobo c'est ma maitresse.	40 00:01:59,429 --> 00:02:00,488 És la meva mestra.
Un film de :	41 00:02:00,588 --> 00:02:01,712 UNA PEL·LÍCULA DE
Elle donne plein de devoirs,	42 00:02:01,812 --> 00:02:03,867 Em posa un munt de deures,
elle est un peu bizarre, elle sent pas tres bon, elle sent la grenouille.	43 00:02:04,067 --> 00:02:05,359 fa olor de granota.
Et... cheveux noirs,	44 00:02:06,347 --> 00:02:08,051 I... té els cabells negres,
cheveux longs, elle a une robe rouge,	45 00:02:08,171 --> 00:02:10,271 llargs, un vestit vermell.
et il y a des amis qui disent que c'est une sorcière	46 00:02:10,891 --> 00:02:12,410 Diuen que és bruixa
parce que il y a des gars qui l'ont vue voler au-dessus du terrain.	47 00:02:12,913 --> 00:02:15,351 perquè l'han vist volar.